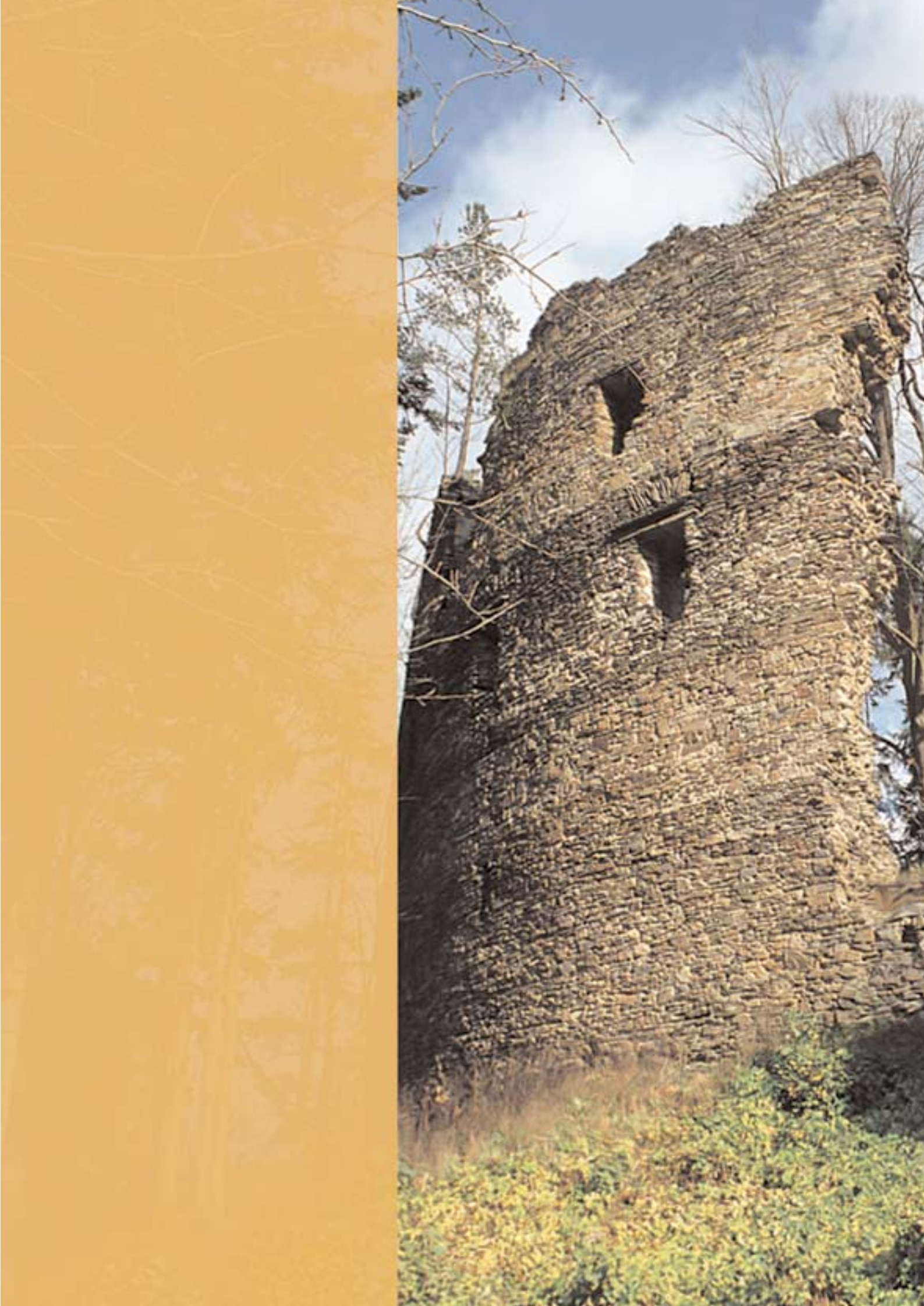

Vysočina

***Dědictví
minulosti***

Vysočina

Obsah :

HAVLÍČKOBRODSKO

GOLČŮV JENÍKOV	6
HABRY	6
HAVLÍČKŮV BROD	7 - 9
HAVLÍČKOVA BOROVÁ	9
POHLEĐ	9
CHOTĚBOŘ	10
CHŘENOVICE	10
KRUCEMBURK	10
LEDEČ NAD SÁZAVOU	11
LIPNICE NAD SÁZAVOU	12
MELECHOV	13
PŘIBYSLAV	13
RONOV NAD SÁZAVOU	14
RONOVEC	14
SOKOLOVEC (SOKOLOHRAD)	14
STŘÍBRNÉ HORY	14
VĚŽNICE	14
ŽIŽKOVA MOHYLA	14

TŘEBÍČSKO

BUDIŠOV	36
ČALONICE	36
DALEŠICE	36
HOLOUBEK	36
HROTOVICE	37
JAROMĚŘICE NAD ROKYTNOU	37
JEMNICE	38
KRALICE NAD OSLAVOU	38
KRAMOLÍN	38
KRAVÍ HORA	39
LAMBERK	39
MORAVSKÉ BUDĚJOVICE	39
MSTĚNICE	40
NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU	40 - 41
RABŠTEJN	41
SEDLICKÝ HRAD	41
TASOV	41
TŘEBÍČ	42 - 44

JIHLAVSKO

BRTNICE	16
HORNÍ DUBENKY	16
JANŠTEJN	16
JIHLAVA	17 - 19
LUKA NAD JIHLAVOU	19
NOVÁ ŘÍŠE	20
POLNÁ	20 - 21
ROKŠTEJN	21
ROŠTEJN	21 - 22
STARÁ ŘÍŠE	22
TELČ	22 - 23
ŠTAMBERK	23
TŘEŠŤ	24

ŽDÁRSKO

AUERŠPERK	46
BUKOV	46
BYSTRICE NAD PERNŠTEJNEM	46
DALEČÍN	46
HERÁLEC	46
JIMRAMOV	47
KOŠÍKOV	47
KRÁTKÁ	47
LOUČKY	47
MITROV	47
NÍŽKOV	47
NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ	48
OSTROV NAD OSLAVOU	48
PYŠOLEC	49
RYSOV	49
SKÁLY (ŠTARKOV)	49
SNĚŽNÉ	49
STUDNICE	49
SVRATKA	49
TEMPLŠTEJN	49
TŘI STUDNĚ	49
UBUŠÍNEK	49
VELKÁ BÍTEŠ	50
VELKÁ LOSENICE	50
VELKÉ MEZIŘÍČÍ	50 - 51
VESELÍČKO	51
VÍCKOV	51
ZUBŠTEJN	51
ŽDÁR NAD SÁZAVOU	51 - 52

PELHŘIMOVSKO

ČERNOVICE	26
DVOŘIŠTĚ U OBRATANĚ	26
HUMPOLEC	26
ZŘÍČENINA HRADU ORLÍK	26 - 27
KALIŠTĚ	27
KÁMEN	27 - 28
KAMENICE NAD LIPOU	28 - 29
KŘEMEŠNÍK	29
LUKAVEC	30
PACOV	30
PELHŘIMOV	30 - 31
POČÁTKY	32
VYSKYTNÁ	32
ŽELIV	32 - 33
ŽIROVNICE	33 - 34

Vysočina

***Dědictví
minulosti***

HAVLÍČKOBRODSKO

GOLČŮV JENÍKOV • HABRY • HAVLÍČKŮV BROD • HAVLÍČKOVA BOROVÁ • POHLEŘ • CHOTĚBOŘ • CHŘENOVICE • KRUCEMBURK • LEDEČ NAD SÁZAVOU • LIPNICE NAD SÁZAVOU • MELECHOV • PŘIBYSLAV • RONOV NAD SÁZAVOU • RONOVEC • SOKOLOVEC (SOKOLOHRAD) • STŘÍBRNÉ HORY • VĚZNICE • ŽIŽKOVA MOHYLA

JIHLAVSKO

BRTNICE • HORNÍ DUBENKY • JANŠTEJN • JIHLAVA • NOVÁ ŘÍŠE • POLNÁ • ROKŠTEJN • ROŠTEJN • STARÁ ŘÍŠE • TELČ • ŠTAMBERK • TŘEŠŤ

PELHŘIMOVSKO

ČERNOVICE • DVOŘIŠTĚ U OBRATANĚ • HUMPOLEC • ZŘÍČENINA HRADU ORLÍK • KALIŠTĚ • KÁMEN • KAMENICE NAD LIPOU • KŘEMEŠNÍK • LUKAVEC • PACOV • PELHŘIMOV • POČÁTKY • VYSKYTNÁ • ŽELIV • ŽIROVNICE

TŘEBÍČSKO

BUDIŠOV • ČALONICE • DALEŠICE • HOLOUBEK • HROTOVICE • JAROMĚŘICE NAD ROKYTNOU • JEMNICE • KRALICE NAD OSLAVOU • KRAMOLÍN • KRAVÍ HORA • LAMBERK • MORAVSKÉ BUDĚJOVICE • MSTĚNICE • NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU • RABŠTEJN • SEDLECKÝ HRAD • TASOV • TŘEBÍČ

ŽDÁRSKO

AUERŠPERK • BUKOV • BYSTŘICE NAD PERNŠTEJNEM • DALEČÍN • HERÁLEC • JIMRAMOV • KOŠÍKOV • KRÁTKÁ • LOUČKY • MITROV • NÍŽKOV • NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ • OSTROV NAD OSLAVOU • PYŠOLEC • RYSOV • SKÁLY (ŠTARKOV) • SNĚŽNÉ • STUDNICE • SVRATKA • TEMPLŠTEJN • TŘI STUDNĚ • UBUŠÍNEK • VELKÁ BÍTEŠ • VELKÁ LOSENICE • VELKÉ MEZIŘÍČÍ • VESELÍČKO • VÍCKOV • ZUBŠTEJN • ŽDÁR NAD SÁZAVOU

HAVLÍČKOBRODSKO

GOLČŮV JENÍKOV

HABRY

HAVLÍČKŮV BROD

HAVLÍČKOVA BOROVÁ

POHLEĎ

CHOTĚBOŘ

CHŘENOVICE

KRUCEMBURK

LEDEČ NAD SÁZAVOU

LIPNICE NAD SÁZAVOU

MELECHOV

PŘIBYSLAV

RONOV NAD SÁZAVOU

RONOVEC

SOKOLOVEC (SOKOLOHRAD)

STŘÍBRNÉ HORY

VĚŽNICE

ŽIŽKOVA MOHYLA

Golčův Jeníkov

Kostel sv. Františka Serafínského

Empírový děkanský kostel byl vybudován roku 1827, zájem vzbuzuje jeho výmalba i vybavení. Zajímavostí je velrybí kost zavěšená pod kůrem u hlavního vchodu, kterou přivezl generál Martin Goltz ze svých válečných tažení. Děkanství bylo založeno v roce 1627 a sloužilo původně jako jezuitská rezidence. Oba objekty je možné spolu s budovou fary navštívit po dohodě s farářem (F. Skřivánek, tel. 569 442 184). Zvláštností je 49 metrů vysoká věž se zvonicí, která byla roku 1785 postavena mimo církevní objekty, přes silnici proti kostelu.

Synagoga

Na místě původní dřevěné židovské modlitebny z roku 1659 byla v letech 1871 – 1873 vybudována nová synagoga v novorománském slohu, doplněná maurskými dekoračními prvky. Nad hlavním štítem je zvenku napsáno zlateným písmem Mojžíšovo Desatero, pod ním je velká ozdobná hebrejská hvězda. V 90. letech 20. století byla synagoga zrekonstruována, je v ní umístěn depozitář Židovského muzea Praha – veřejnosti není přístupný.

Židovský hřbitov

Leží necelý kilometr za městem. Nejstarší náhrobky s čitelnými nápisy pocházejí z 16. století, kromě hebrejských textů obsahují nápisy i v češtině a němčině, tři náhrobky mají podobu sarkofágů. Je zde pochován rabín Aaron Kornfeld, významný židovský učenec, který ve městě založil talmudskou školu, na níž studovali i žáci z cizích zemí. Jednalo se o poslední školu svého druhu v Čechách, která byla po smrti rabína roku 1881 uzavřena.

Prohlídka je možná po dohodě se správcem hřbitova (pan Jarmil Ronovský, tel. 569 442 691).

Habry

Žižkův kamenný stolec

Je umístěn na návrší Táborec (515 m) s opuštěným a zatopeným lomem, kde se podle legendy v roce 1422 utábořil Jan Žižka před bitvou se Zikmundovým vojskem.

Židovský hřbitov

Jeden z nejstarších židovských hřbitovů ze 17. století leží v chráněné oblasti Březová alej, přibližně 2 kilometry západně od města.

Havlíčkův Brod

Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod

Muzeum sídlí v tzv. Havlíčkově domě na náměstí. Z původně renesančního domu se zachoval nárožní arkýř s věžičkou a malovaný strop v patře, zachovány jsou i gotické architektonické prvky. Po dvou požárech upravil průčelí domu novogoticky roku 1871 architekt František Schmoranz ze Slatiňan. Dům vlastnila v letech 1832 – 1880 rodina Karla Havlíčka Borovského. Pod arkýřem je umístěna pamětní deska a na průčelí Havlíčkův medailon. Stálá expozice obsahuje autentické osobní památky po Karlu Havlíčkovi, jeho rodičích, manželce Julii i dceři Zdence. Sbírkový fond muzea je bohatý zejména na sklo, archeologické nálezy, obrazy, plastiky, rukopisy a vzácné tisky.

Stálá expozice: Po stopách Karla Havlíčka v Německém Brodě

Kontakt: 580 01 Havlíčkův Brod, Havlíčkově náměstí 19, tel. 569 429 151, e-mail: muzeum@muzeum.hbnet.cz, <http://sweb.cz/MuzeumVysocinyHB>

Pravidelné akce:

květen **Slavnostní předávání novinářských cen K. H. Borovského**

Havlíčkův Brod - Muzeum Vysočiny

Zastoupeny jsou grafiky a ilustrace Cyrila Boudy, Adolfa Hoffmeistera, Emila Filly, Oty Janečka, Kamila Lhotáka, Jaroslava Panušky, Bohuslava Reynka, Karla Svolinského, Jiřího Trnky, Adolfa Zábranského, Jana Zrzavého a mnoha dalších. Součástí stálé expozice je zrestaurovaný tzv. Uhrovský oltář se sousoším Kalvárie od Ignáce Rohrbacha. Vrcholně barokní oltář vznikl kolem roku 1735 pro kapli Povýšení svatého Kříže na zámku v Uhrově. Stálá expozice je doplňována výstavami předních českých výtvarníků.

Kontakt: 580 01 Havlíčkův Brod, Havlíčkově náměstí 18, tel./fax: 569 427 035, e-mail: galerie@hbnet.cz, <http://www.galeriehb.cz>

Pravidelné akce:

říjen – listopad **Současná česká ilustrační tvorba**

Galerie výtvarného umění

Galerie je od roku 1965 specializována na českou knižní ilustraci, kresbu a grafiku vzniklou po roce 1918. Sídlí v historickém měšťanském domě ze 14. století, v němž se zachovala řada zajímavých gotických, renesančních i klasicistních architektonických prvků, které jsou součástí prohlídky. O významném postavení majitelů tohoto domu ve středověku svědčí řada archeologických nálezů, které byly nashromážděny při jeho rekonstrukci a které jsou deponovány v muzeu. Sbírkové soubory galerie obsahují na 7 tisíc uměleckých děl.

Vyhlídková věž kostela Nanebevzetí Panny Marie

Původně raně gotický kostel byl v minulosti několikrát přestavěn a tvoří dominantu města v severovýchodním rohu náměstí. V mohutné čtyřpatrové věži je zavěšen zvon Vilém, který patří k nejstarším zvonům ulitým v Čechách. Nese letopočet 1305, váží 2 tuny a obyvatelům města ho v roce 1453 prodal Mikoláš Trčka z Lipé. Výraznou zajímavostí jsou kostelní hodiny se čtyřřadaceti hodinovým ciferníkem. Ochoz věže ve výšce 40 metrů nabízí vyhlídku na město a široké okolí. Kontakt: tel. 569 428 244 nebo 604 324 625.

Štáflova chalupa

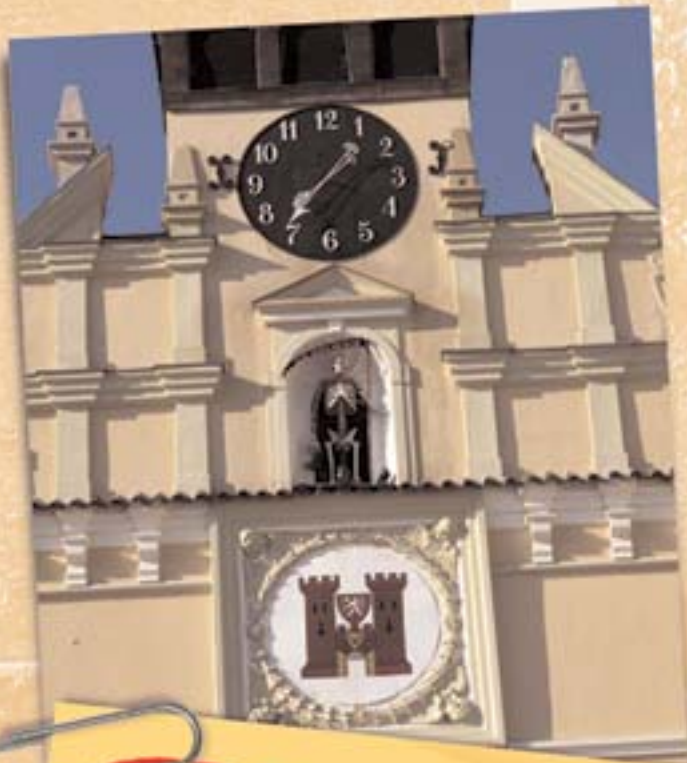
Roubená stavba z druhé poloviny 16. století je řazena mezi nejcennější památky starého venkovského stavitelství v Čechách. V interiéru obytné místnosti jsou zachovány roubené stěny a původní strop z mohutných povalů. Vžitý název je odvozen od rodiny původního majitele. V objektu je umístěna stálá expozice skautského hnutí a konají se příležitostně výstavy. Kontakt: 580 01 Havlíčkův Brod, ul. Barbory Kobzinové 2015, tel. 569 433 857

Klášterní kostel sv. Rodiny

Klášterní kostel byl budován v letech 1679 – 1696 řádem augustiniánů.

Roku 1725 byl při severní straně klášterního kostela přistavěn Boží hrob. Jednoduchá stavba s trojboce uzavřeným presbytářem má tři pole valené klenby s lunetami a pasy. V západní části je kruchta s poprsnicí, zdobená freskou z poloviny 18. století a soudobou kovanou mříží. Kostel, včetně barokního mobiliáře (mimo jiné se sochami Ignáce Rohrbacha a obrazy Siarda Noseckého), byl v letech 1969 – 1980 restaurován a veřejnosti je zpřístupněn během konání koncertů a výstav.

Zajímavost

Brodská smrt

Ve výklenku renesančního štítu bývalé radnice je umístěn kostlivec, zvaný též „Brodská smrt“. V ruce drží kosu s latinským nápisem „Qua hora nescis“ – v překladu „Kterou hodinu nevíš“. Bývá spojován se jménem hlásného Hnáta, který dal podle legendy v roce 1472 u Dolní Jihlavy k útoku na město. Zvonění však varovalo brodské měšťany, kteří útok odrazili. Zrádný hlásný byl za trest shoden do městského příkopu a ukamenován. Místo připomíná tzv. Hnatův kámen, který je vezděn v poprsníku kamenného mostu přes řeku Sázavu.

Pozůstatky městských hradeb s baštami

Městské opevnění v podobě kamenné hradební zdi a příkopu bylo vybudováno v první polovině 14. století. Z této hradby se dochovala jen jedna nárožní věž (Štáflova bašta) s úsekem hradby u gymnázia. Z parkánové hradební zdi z konce 15. století zůstaly dochovány hradební pásy s baštami na východní straně městského jádra a v jižní až jihozápadní části města u řeky Sázavy.

V objektu **Štáflový bašty** jsou umístěny památky na malíře Otakara Štáfle (1884 – 1945), zdejšího rodáka. Pro skupiny je možná prohlídka na vyžádání.

Kontakt: Městský úřad, odbor školství, kultury a cest. ruchu, Havlíčkově náměstí 57, 580 01 Havlíčkův Brod, tel. 569 497 353, e-mail: sprokopova@muhb.cz

Havlíčková Borová

Památník Karla Havlíčka Borovského

Expozice připomínající život a dílo spisovatele a novináře Karla Havlíčka Borovského (1821 – 1856) je umístěna v jeho rodném domě, prohlášeném v roce 1976 za národní kulturní památku. Obsahuje Havlíčkovy spisy a dokumenty a literaturu o autorovi. Mramorovou bustu a pamětní desku zhotovil v roce 1931 sochař Ladislav Šaloun u příležitosti otevření

památníku. Na místním náměstí stojí Havlíčkův pomník od sochaře J. Strachovského z roku 1901.

Kontakt: 582 23 Havlíčkova Borová, Havlíčkova 163, tel. 569 642 123, e-mail: knihovna.borova@worldonline.cz, <http://www.havlickovaborova.cz>

Galerie U Muzea

Stálá prodejní výstava obrazů, grafik a skleněných plastik výtvarníků nejen z Vysočiny je doplňována autorskými výstavami.

Kontakt: 582 23 Havlíčkova Borová 105, paní Libuše Raková, tel. 569 642 302, 737 900 726, e-mail: f.tak@tiscali.cz

Pohled'

Skanzen Michalův statek

Michalův statek byl v roce 2003 prohlášen kulturní památkou. Skanzen přibližuje návštěvníkům život, práci a zvyky středního rolníka v období po skončení třicetileté války až do zrušení roboty v roce 1848. Rod Michalů vlastnil tento statek od roku

1591 až do roku 1997. Ke shlédnutí je obytná světnice s pecí a jednoduchým vybavením, komora, černá kuchyně, sýpka, přístřešky pro vozy a nářadí, stodola s mlatem a tzv. vejminek. Atmosféru skanzenu dotváří přítomnost domácích zvířat – několika ovcí, koz a krávy.

Kontakt: 582 91 Světlá nad Sázavou, Pohled' 16, tel. 569 452 532, 776 771 203

Chotěboř

Městské muzeum

Raně barokní zámek italského typu dal postavit hrabě Vilém Leopold Kinský na počátku 18. století na místě gotické tvrze. V původním stavu se zachovala kaple Nejsvětější Trojice s bohatou štukovou výzdobou. Zámek byl upravován v 19. století a po požáru roku 1927. Je obklopen patnácti-hektarovým anglickým parkem v chráněném údolí řeky Doubravy. Zámek je ve vlastnictví rodiny Dobrzenských, která zde sídlila od roku 1836. Muzejní sbírky dokumentují historický vývoj města, bohatě zastoupena je sbírka výtvarného umění, sbírka archeologická, geologická a národopisná. Cenná je i sbírka knih, která obsahuje několik vzácných rukopisů, prvních tisků a starých tisků. V průběhu roku jsou pořádány tematické výstavy.

Stálé expozice: Historicko-vlastivědná expozice, Chotěboř – náš domov, Okresní hejtmanský Chotěboř, Osobnosti Chotěbořska

Kontakt: 583 01 Chotěboř, Riegrova 1, tel. 569 623 293, fax: 569 626 276, e-mail: mm@muzeum-chotebor.org, <http://www.muzeum-chotebor.org>

Chřenovice

Zřícenina hradu

Nachází se na skalnatém ostrohu nad soutokem řek Jestřebnice a Sázavy, severozápadně od Ledče nad Sázavou. Hrad byl založen koncem 13. století, několikrát vystřídal majitele a v roce 1545 je již uváděn jako pustý. Dochovala se 19 metrů vysoká válcová věž se silnými zdmi z lomového kamene. V okolním terénu lze vysledovat systém opevnění hradu. V roce 1904 byla ve zříceninách nalezena nádoba s pražskými groši z doby Václava IV.

Krucemburk

Pamětní síň Jana Zrzavého

Pamětní síň přibližuje dílo a život akademického malíře Jana Zrzavého (1890 – 1977). Rodák z nedaleké Okrouhlice zdejší prostředí velmi miloval, od dětství sem jezdil na prázdniny k příbuzným, Krucemburk označoval jako „městečko do kopečka“. Jeho přáním bylo zůstat v obci navždy, pod kostelními okny na místním hřbitově je proto pochován.

Kontakt: Infocentrum a pamětní síň Jana Zrzavého, Náměstí Jana Zrzavého 13, 582 66 Krucemburk, tel. 569 694 942, e-mail: ic@krucemburk.net, <http://www.krucemburk.net>

Krucemburk - pamětní síň Jana Zrzavého

Ledeč nad Sázavou

Hrad – Městské muzeum

Hrad z první poloviny 13. století byl postupně přestavěn renesančně, barokně a naposledy po požáru roku 1897. Zachovalo se množství stavebně architektonických prvků – válcová věž, renesanční lodžie, dvě brány. Muzeum sídlí v prostorách hradu od roku 1938, dnešní expozice jsou součástí Muzea Vysočiny Havlíčkův Brod. Expozice je ojedinělá způsobem instalace, který je ukázkou způsobu muzejní prezentace ve třicátých letech 20. století. Exponáty přibližují život zdejších řemeslníků, bohatá je numismatická sbírka i sbírky hodin a obrazů. Sbírká zbraní je umístěna v sále s renesanční sgrafitovou výzdobou. V galerii muzea lze shlédnout během roku krátkodobé výstavy obrazů a fotografií. V areálu hradu se v letních měsících konají příležitostná vystoupení šermířů, divadelníků a hudebníků.

Kontakt: 584 01 Ledeč nad Sázavou, tel. 569 721 200 (hrad), tel. 569 721 128 (muzeum)

Synagoga

Přízemní stavba ve stylu vesnického baroka byla postavena na pozemku zakoupeném v roce 1739. Nahradila požárem zničenou starou synagogu, která byla ve městě od roku 1606. Upravena byla klasicistně po požáru v 19. století. Zachovaly se klenby, štukatérská výzdoba a ženská galerie. Po válce sloužila synagoga jako skladiště, v roce 1991 byla prohlášena za kulturní památku. Po náročné rekonstrukci byla synagoga otevřena v roce 2000 a je v současné době využívána pro koncertní a výstavní účely.

Kontakt: Informační centrum, Husovo nám. 60, 584 01 Ledeč nad Sázavou, tel. 569 721 471, e-mail: IS@ledec-net.cz

Židovský hřbitov

Hřbitov se nachází v západní části města v sousedství nového hřbitova. Pochováno je tu na tisíc občanů židovského vyznání nejen ze samotného města, ale i z obcí v okolí. Byl založen roku 1601 a patří mezi nejstarší v Čechách. Nejstarší barokní náhrobky jsou datovány roky 1679 a 1706. Hřbitov se v posledních letech průběžně opravuje, v roce 2003 byly objeveny náhrobky prarodičů Gustava Mahlera.

Lipnice nad Sázavou

Hrad

Jeden z nejmohutnějších českých hradů byl na počátku 14. století vybudován na protáhlém vrcholu skalnatého hřebene. Počátkem 16. století byl přestavěn pozdně goticky a později renesančně upraven. Hradní kaple sv. Vavřince byla barokně upravena ke konci 17. století. Po požáru v roce 1869 hrad zpustl, v první polovině 20. století byl částečně zrekonstruován. Z velké věže je vyhlídka do vzdálenosti až 70 km. Kromě ní zahrnuje prohlídkový okruh zbrojnici, archeologickou expozici se souborem gotických kamenných kachlů, kapli sv. Vavřince a rozsáhlá sklepení s původní středověkou studnou. V Galerii Samson se konají sezónní výstavy. V létě ožívá nádvoří vystoupeními divadelníků, šermířů a hudebníků. Kontakt: 582 32 Lipnice nad Sázavou, tel. 569 486 189, e-mail: hrad.lipnice@hbnet.cz; hrad.lipnice@quick.cz, <http://lipnicens.unas.cz>, <http://www.pruvodce.com/lipnice>

Pravidelné akce:

červen **Pohádkový hrad** (zábavný víkend ke dni dětí)
červenec **Rocková Lipnice** (hudební festival)
srpen **Sraz velorexů**
(setkání majitelů legendárních vozidel)
srpen **Lipnický mantl** (setkání divadelních souborů)

Památník spisovatele Jaroslava Haška

(expozice je součástí Muzea Vysočiny Havlíčkův Brod) Humoristu a satirika Jaroslava Haška (1883 – 1923) přivedl do Lipnice nad Sázavou v roce 1921 jeho přítel, akademický malíř Jaroslav Panuška. Expozice je umístěna v domku v podhradí, v němž Hašek prožil poslední léta života a kde napsal své nejslavnější dílo *Osudy dobrého vojáka Švejka*. Expozice zaměřená na autorův zdejší pobyt a tvorbu obsahuje novi-

nové výstřižky, knihy i autorovy osobní věci. Haška připomíná také nedaleký hostinec „U české koruny“, jehož rekonstrukci dokončil v létě 2002 spisovatelův vnuk Richard Hašek. Na místním starém hřbitově je Jaroslav Hašek pochován.

Památník spisovatele Jaroslava Haška

Stálé expozice: Švejk dobývá svět, Interiér obytné místnosti
Kontakt: 582 32 Lipnice nad Sázavou 185, 569 486 105, mimo sezónu lze návštěvu dohodnout s Obecním úřadem Lipnice n/Sáz, tel. 569 486 139, e-mail: obec.lipnice@worldonline.cz, <http://lipnicens.unas.cz>

Pravidelné akce:

červenec **Haškova Lipnice** (festival humoru a satiry)

Melechov

Zřícenina hradu

Pozůstatky středověké tvrze je možné nalézt mezi stromy na západním úpatí vrchu Melechova nad obcí Kouty. Hrádek měl čtverhranné obytné stavení a nevelký příkop. V 15. století se zde konala shromáždění husitů, v roce 1420 se zde střetli se silným oddílem Zikmundovy armády.

Přibyslav

Centrum hasičského hnutí

Muzeum je umístěno v zámku přestavěném Zachariášem z Hradce kolem roku 1560 z gotického hradu pod vlivem italské renesanční architektury. V 18. století byl zámek rozšířen, později klasicistně upraven. V nádvoří se zachoval renesanční arkádový ochoz tvořený sloupořadím toskánského charakteru. Myšlenka zřídit hasičské muzeum se zrodila v roce 1975. Expozice na ploše 3 000 m² seznamuje s hasičskou technikou a moderními protipožárními zabezpečovacími systémy. Kromě sbírkové a odborné knihovny je na zámku slavnostní a přednáškový sál a několik učeben. Majitelem muzea je Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Stálé expozice: Výstava požární ochrany, Síň mezinárodní spolupráce zemí CTIF, Civilní ochrana ČR.

Kontakt: 582 22 Přibyslav, Husova 300,
tel. 569 430 050, 569 430 046, e-mail: patekij@iol.cz

Městské muzeum

Muzejní expozice jsou umístěny v budově bývalého panského špitálu z roku 1692 sousedící s městskou věží. V muzeu se nachází památky na významné rodáky, v podzemí se můžeme seznámit s kolekcí minerálů z okolí. Po dohodě s vedením muzea je možná prohlídka blízkého kostela sv. Jana Křtitele a pro odborné zájemce lze zprostředkovat prohlídku 80 metrů dlouhé středověké štol.

Stálé expozice: Regionální národopisná expozice, Nejznámější rodáci, Minerály a horniny, Středověké hornictví

Kontakt: 588 22 Přibyslav, Vyšehradská 271,
tel. 569 484 361, e-mail: ic@pribyslav.cz

Ronov nad Sázavou

Zřícenina hradu

Pozůstatky středověkého hradu 4 km východně od Přibyslavi stojí na skalnatém ostrohu a obtéká jej Losenický potok. Poprvé je připomínán roku 1329. Byl založen pány z Lichtenburka, aby chránil cestu vedoucí údolím řeky Sázavy od Žďáru nad Sázavou k Německému (Havlíčkovu) Brodu. Název hradu je odvozen od erbu zakladatelů – zkřížených ostrvů (němcky nazývaných Rone). Ronov byl zrušen za husitských válek, byl posledním hradem, který roku 1424 dobyl Jan Žižka z Trocnova. Roku 1538 je již uváděn jako pustý a do dnešní doby se zachovalo jen torzo věže a zbytky zdí.

Most

Významnou technickou památkou obce je tříobloukový kamenný most přes řeku Sázavu, téměř 40 metrů dlouhý, s trojbokými ledolamy na návodní straně. Most pochází ze 16. století a patří mezi deset nejstarších dochovaných mostů v Čechách.

Ronovec

Zřícenina hradu

Zafixované zříceniny hradu Ronovce se nacházejí jihovýchodně od obce Dolní Krupě v zalesněném terénu nad levým břehem Břevnického potoka. Hrad pod jménem Sommerburg založil Smil z Lichtenburka před polovinou 13. století, o sto let později je již nazýván Ronovec. Vystřídal řadu majitelů, roku 1544 je zmiňován jako pustý. K zániku Ronovce přispěly v 18. a 19. století také nešetrné pokusy o objevení legendami doprovázeného hradního pokladu.

Sokolovec (Sokolohrad)

Na místě středověkého strážního hradu je v romantickém údolí řeky Doubravy mezi obcemi Bílek a Libická Lhotka vybudována turistická vyhlídka. Majitelé hradu prosluli jako loupeživí rytíři a proto byl hrad pobořen. Jeho zkázu pak dokončily husitské války, zbytky zdí byly strženy koncem 19. století. Dnes najdeme jen málo znatelný hradní příkop.

Stříbrné Hory

Kamenný most

Přibližně 500 metrů západně od kostela sv. Kateřiny, na zaniklé cestě z Německého (Havlíčkovu) Brodu do Přibyslavi, se dochoval kamenný jednoobloukový most přes Borovský potok, datovaný do 15. století.

<http://www.sweb.cz/stribrnehory/most.htm>

Věžnice

Kamenný most Moravské stezky

Nedaleko od soutoku Zlatého potoka a Šlapanky se nachází starobylý gotický kamenný most, který je zřejmě posledním svědkem tzv. Moravské stezky, vedoucí z Prahy do Brna, která se zde napojovala na stezku Haberskou, spojující Prahu s Jihlavou a Vídní.

V blízkosti mostu se nachází budova bývalého mlýna, zvaného Lutrián. Zatímco okolní mlýny byly v předbělohorském období v majetku katolické vrchnosti střítežského panství, tento mlýn patřil k panství Žejdiců ze Schönfeldu, hlásící se k luteránské církvi. Po konfiskaci katolickou vrchností po bitvě na Bílé hoře byl i nadále nazýván luterským a ve zkomolené podobě mu tento název zůstal dodnes.

Žižkova mohyla

Památník u obce Žižkovo Pole (dříve Schönfeld) poblíž Přibyslavi, byl postaven v roce 1874. Téměř patnáctimetrový monument připomíná místo, kde podle legendy v říjnu roku 1424 zemřel husitský vojevůdce Jan Žižka z Trocnova, který v té době táhl v čele svých vojsk proti katolické šlechtě na Moravu. Mohyla je obklopena parkem, kalich na jejím vrcholu je vysoký 150 centimetrů.

JIHLAVSKO

BRTNICE

HORNÍ DUBENKY

JANŠTEJN

JIHLAVA

LUKA NAD JIHLAVOU

NOVÁ ŘÍŠE

POLNÁ

ROKŠTEJN

ROŠTEJN

STARÁ ŘÍŠE

TELČ

ŠTAMBERK

TŘEŠŤ

Horní Dubenky

Chadimův mlýn – mlýnské muzeum

První záznam o mlýně je datován rokem 1508. Mlýnské zařízení pochází z roku 1926, dochovaná Francisova turbína poháněla mlýn s dnes již nezachovanou pilou. V současné době je zde nainstalováno české mlecí složení, expozice je doplněna dobovým zemědělským náčiním.

Kontakt: 588 52 Horní Dubenky 33,

tel. 567 374 167, 724 374 167,

e-mail: danichad@post.cz, <http://www.chadimmllyn.cz>

Brtnice

Nárožní dům na náměstí je jedním z důkazů středověké zástavby města. Několikrát byl přestavěn v renesančním a barokním stylu. Jedná se o rodný dům Josefa Hoffmanna, světově proslulého architekta (1870 – 1956), významné osobnosti vídeňské secese (Jugendstil) a tvůrce moderního designu. Při celkové rekonstrukci domu v roce 2003 byla v prvním patře zrestaurována výmalba místností iluzivními tapetami, pro které autor v letech 1907 – 1911 vytvořil vzory šablon. V červnu 2004 se muzeum otevřelo veřejnosti výstavou Josef Hoffmann: Nadčasový design, která potrvá do roku 2006. Na výstavě jsou ukázky Hoffmannem navržených nápojových souprav, jídelních servisů, přístrojů, lamp, bytového textilu a nábytku. Tyto předměty pocházejí ze současné produkce významných rakouských firem a pro nadčasový design jsou velmi žádané. Shlédnout lze také životopisný film, připravuje se stálá expozice věnovaná životu a dílu tohoto věhlasného architekta.

Výstava: Josef Hoffmann: Nadčasový design

Kontakt: 588 32 Brtnice, Náměstí Svobody 263,

tel. 567 216 128, fax: 567 571 712,

e-mail: hoffmann@brtnice.cz; <http://www.brtnice.cz>

Janštejn

Zřícenina hradu

Poblíž stejnojmenné obce se nachází nevelká zřícenina gotického hradu, který byl vybudován kolem roku 1315, s dobře patrnými obrysy místností. Jeho zánik je spojován s husitskými válkami 15. století. V roce 1423 došlo u nedalekého rybníka Bor k dramatické bitvě. Připomíná ji kamenný památník, rybník bývá od té doby v některých pramenech nazýván Krvavec.

Jihlava

Muzeum Vysočiny Jihlava

Expozice muzea, založeného v roce 1892, jsou umístěny ve dvou architektonicky cenných renesančních domech na hlavním jihlavském náměstí. Dům pravý (č. 58), zásadně přestavěný v letech 1580 – 1590, byl ve své době jedním z nejhonosnějších patricijských domů, což nejlépe dokládá nádherný prostor vysoké dvoupatrové vnitřní síně s arkádovou lodží s toskánskými sloupy. Dům levý (č. 57), tzv. Meisterhaus, s nejstarším typem renesanční vysoké vnitřní síně, byl od roku 1630 majetkem bohatého cechu soukeníků. Stálé expozice jsou doplňovány krátkodobými tématickými výstavami.

Stálé expozice: Dolování stříbra a mincování v Jihlavě, Středověká a renesanční Jihlava, Nerostné suroviny Českomoravské vrchoviny, Příroda Českomoravské vrchoviny, Geologie Českomoravské vrchoviny, Ochrana přírody a chráněná území na Jihlavsku

Kontakt: 586 01 Jihlava, Masarykovo náměstí 55, tel. 567 309 728 (spojovatelka), fax: 567 300 828, e-mail: muzeum@muzeum.ji.cz, <http://muzeum.ji.cz>
Expoziční budovy: 586 01 Jihlava, Masarykovo náměstí 57/58, tel. 567 300 091

Expozice Mladý Gustav Mahler a Jihlava

Expozice o dětství a dospívání Gustava Mahlera dokumentuje vliv prostředí na umělcovo hudební zrání na pozadí historického obrazu tehdejší Jihlavy. Doplněna je dobovými dokumenty ze vzpomínkových koncertů a oslav, ukázkami publikovaných životopisných děl a odborných pojednání. Soubory plakátů a programů dokládají postavení Mahlerovy hudby v současném světě.

Kontakt: 586 01 Jihlava, Kosmákova 9, tel. 567 309 147, 567 306 232

Dům Gustava Mahlera

Dům, v němž rodina Gustava Mahlera žila v letech 1860 – 1889, byl rekonstruován v roce 2002. Kromě výstavních prostor a víceúčelového sálu je v něm zřízena stylová kavárna Café Mahler. Stálou expozici tvoří odkaz neteře Gustava Mahlera, akademické sochařky They Weltner.

Kontakt: 586 01 Jihlava, Znojemská 4, tel. 567 306 232, e-mail: info@dum-gustava-mahlera.cz, <http://www.dum-gustava-mahlera.cz>

Oblastní galerie Vysočiny

Galerie sídlí ve dvou historických domech v centru města, jejichž interiér je pozoruhodný i z architektonického hlediska. Gotika je v nich zastoupena portály v průčelí, mázhauz v přízemí je sklenut na toskánské sloupy, pýchou domů jsou vysoké patrové síně s renesanční výzdobou. Ve svých sbírkách má galerie umělecká díla 19. a 20. století a především současného umění se vztahem k Vysočině. V průběhu roku jsou v obou expozičních budovách pořádány výstavy.

Stálé expozice (v budově na Masarykově náměstí): České umění 19. a 20. století, Umělci jihlavského regionu
Kontakt: 586 01 Jihlava, Komenského 10, tel. 567 301 680, Masarykovo náměstí 24, tel 567 309 721
e-mail: ogv.art@pvtnet.cz, <http://www.ogv.cz>

Vyhlídková věž kostela sv. Jakuba

Stavba severní kostelní věže, vysoké 63 metrů, byla dokončena počátkem 14. století. Sloužila městu jako strážní věž, měla jehlancovou střechu a na průčelí figurální malbu. V roce 1561 je v historických pramenech doložena činnost vězníka a jeho dvou pomocníků – ti troubili hodiny, fanfárami vítali vzácné hosty a hlídali město před ohněm a nepřáteli. Poslední vězník tu se svou rodinou bydlel do roku 1924. Věž byla pro veřejnost zpřístupněna v červnu 1991. Ochoz je ve výšce 40 metrů (556 m n.m.) a v letních měsících nabízí pohled do širokého okolí.

Kontakt: Turistické informační centrum, Masarykovo nám. 19, 586 01 Jihlava, tel./fax: 567 308 034, e-mail: infojihlava@ji.cz, <http://www.jihlava.cz>

Vyhlídková brána Matky Boží

Brána je jedinou branou, která se zachovala z pěti městských bran středověkého opevnění a je typickým symbolem města. Koruna brány je celoročně přístupná a z cimbuří ve výšce 24 metrů nabízí pohled na celé město. V mezipatrech jsou pořádány výstavy, každé pondělí od 22:00 hod jsou možná astronomická pozorování.

Stálé expozice: Cestami zmizelého času – jak se měřil čas v Jihlavě, Doložení stříbra ve Starých Horách, Historické poučné modely

Kontakt:
Sdružení Jihlavská brána,
Věžní 1, 586 01 Jihlava,
tel. 567 333 659,
732 948 313

Jihlavské podzemí

Jihlavské podzemí je druhým největším systémem zachovaným pod historickou zástavbou na území České republiky. Chodby vznikly vzájemným propojením sklepů, které byly

od konce 14. století tesány ve skále, mnohdy ve třech patrech pod sebou a sloužily k uskladnění piva a řemeslných výrobků.

Část chodeb je od dubna do září přístupná z nádvoří městské knihovny (Hluboká 1), prohlídka trvá cca 30 minut. V nejhlubším místě vede trasa 13 metrů pod

povrchem, unikátem je fosforeskující chodba. Příležitostně jsou v sezóně prohlídky zpestřeny ukázkami šermířského umění, středověkých mučících nástrojů apod.

Kontakt: Občanské sdružení Georgii Agricola, Smrčenská 5, 586 01 Jihlava, tel. 567 167 887, e-mail: jpodzemi@seznam.cz, <http://www.agricola.cz>,

Opevnění

Hradby byly kolem královského horního města budovány od poloviny 13. století. Tříkilometrové opevnění tvořily dva pásy hradeb s věžemi, baštami, příkopem a pěti městskými branami. Pro svou strategickou polohu na hranicích Čech a Moravy měla Jihlava i význam vojenský, proto byla v průběhu staletí celá pevnostní soustava neustále zdokonalována. V 15. století byla budována předsunutá zemní opevnění, valy a náspy, na konci třicetileté války vybudovali Švédové systém bastionů. Jihlavská pevnost byla zrušena v roce 1755, v první polovině 19. století byly bourány brány, jejichž úzké průjezdy bránily rozvíjející se dopravě. Zachována zůstala pouze brána Matky

Boží. Dnešní pás hradeb je rekonstruován podle barokní podoby ze 17. století, parkán je parkově upraven. Poslední zachovaný zbytek hradebního příkopu můžeme vidět ve Věžní ulici.

Židovský hřbitov

Hřbitov je jedinou památkou připomínající existenci židovské obce v Jihlavě. Synagoga, vystavěná v letech 1862 – 1863, byla vypálena v březnu 1939, historické domy byly necitlivě zbourány na přelomu 60. a 70. let minulého století. Hřbitov byl založen roku 1869, má rozlohu 9 tis. m² a stojí zde více než tisíc náhrobků. Jeho rekonstrukce byla dokončena v roce 1993. Je opatřen kovanou vstupní branou se židovskou symbolikou, do průčelní zdi obřadní síně jsou vsazeny kovové pamětní desky. Na hřbitově jsou náhrobky členů zdejší židovské komunity – mj. rabína J. J. Ungara, rodičů Gustava Mahlera a Louise Fürnbergera a mnoha dalších. Památník obětem holocaustu byl na hřbitově odhalen 8. 5. 1995.

Luka nad Jihlavou

Místní muzeum

Návštěvníci mohou v muzeu shlédnout dokumenty o historii obce, jejích kulturních památkách, spolkovém životě v obci, historii železnice i o místním zámku rodu Widmannů. Je zde umístěna vesnická kuchyň s vybavením, původní nábytek z vesnických stavení, ženské horácké – pajerské – kroje a tradiční místní řemeslné výrobky.

Kontakt: Školní 20, 588 22 Luka nad Jihlavou, tel. 567 219 219, 567 219 759

Nová Říše

Premonstrátský klášter

Původně ženský klášter byl založen v roce 1211. Dnešní vzhled získala klášterní budova při přestavbách v polovině 16. století a počátkem 19. století. Nejvýznamnější částí je klášterní knihovna s nástroji freskami a více než 15 tisíci svazky. Klášterní kostel sv. Petra a Pavla je vyzdoben freskami Jana Lukáše Krackera a doplněn umělecky hodnotným mobiliářem – chórové lavice a bohatě vyřezávaná kazatelna pocházejí z přelomu 17. a 18. století. V objektu kláštera je umístěna expozice věnovaná životním osudům a dílu Pavla a Antonína Vranických. Vznikla ve spolupráci Českého muzea hudby a archivu Společnosti přátel hudby ve Vídni. Bratři Vraničtí, zdejší rodáci, patřili na přelomu 18. a 19. století k významným představitelům vídeňského hudebního života.

Stálá expozice: Pavel a Antonín Vraničtí – dokumenty života a díla

Kontakt: 588 65 Nová Říše, U Kláštera 1, tel./fax: 567 318 110, <http://www.novarise.cz>

Polná

Zámek – Muzeum Vysočiny Jihlava, pobočka Polná

Muzeum, založené v roce 1895, je umístěno v jednom z křídel zámeckého areálu, původně hradu z poloviny 13. století. Hradní palác byl na zámek přestavěn v roce 1584 pány z Hradce, v druhé polovině 17. století ho stavebně upravili Dietrichsteinové. Když však v roce 1794 vyhořel, ztratili o něj zájem. Nechali ho pouze provizorně zastřešit, část dokonce zbořili. Od roku 1922 vlastní zámek město Polná, nejrozsáhlejší rekonstrukce proběhla v letech 1995 – 2004. Zámecký areál představuje soubor architektonických objektů rozmanitého slohového pojetí – vidět můžeme gotický hradní palác a třípatrovou věž předhradí, renesanční zámecké křídlo i barokní hospodářské budovy.

V tzv. Kunštátském sále se zachovanými zbytky renesanční výmalby jsou umístěny expozice seznamující s historií hradu a města, v přízemí je instalován kupecký krám a představena stará řemesla, v lapidáriu je expozice přibližující využití kamene. Kromě muzea sídlí na hradě Základní umělecká škola, Kulturní středisko a Zámecká restaurace. Muzejní expozice jsou doplňovány sezónními tematickými výstavami, zámecké nádvoří je častým místem konání hudebních koncertů.

Stálé expozice: Historické hodiny a vývoj hodinářského řemesla, Lékárna U černého orla, Polenský kupecký krám, Polenská řemesla, Jak jsme stavěli hrad, Lidový štocký nábytek

Kontakt: 588 13 Polná, Zámek 486, tel. 567 212 336 (správa), tel. 567 212 765 (expozice), <http://muzeum.ji.cz>

Pravidelné akce:

červenec

Czech Rock Block

říjen

Polenský hudební podzim (swingový festival)

Expozice Stará polenská škola

(samostatná expozice Muzea Vysočiny Jihlava)

V památkově chráněné budově s barokním štítem se nachází expozice dokumentující historii školství od poloviny 18. století do konce 19. století. Kompletní vybavení školní třídy pochází z roku 1866, kromě historického mobiliáře jsou vystaveny psací potřeby a učební pomůcky. Nahlédnout lze do přírodovědného kabinetu a bytu učitele.

Kontakt: 588 13 Polná, Poděbradova 77, Turistické informační centrum, tel. 567 212 556

Regionální židovské muzeum

Je otevřeno v prostorách synagogy z roku 1684, jejíž náročná rekonstrukce byla dokončena v září 2000. Pomocí fotografií a dokumentů připomíná bohatou historii zdejší židovské komunity, jedna z expozic přibližuje hilsneriádu – pronásledování Židů vyvolané na konci 19. století vykonstruovaným obviněním židovského mladíka Leopolda Hilsnera z rituální vraždy místní dívky.

Stálé expozice: Židé a Polná, Hilsneriáda

Kontakt: 588 13 Polná, Karlovo náměstí 540 nebo Turistické informační centrum, tel. 567 212 556,

e-mail: infocentrum@mu-polna.cz, <http://www.mesto-polna.cz>

Židovský hřbitov

Nachází se cca 700 m severozápadně od Husova náměstí za ulicí Pod Kalvárií. Od 16. století byl hřbitov několikrát rozšířen. Jsou na něm pozoruhodné barokní, klasicistní a novodobé náhrobky, nejstarší pocházejí z konce 17. století. Hřbitov je průběžně opravován.

Rokštejn

Zřícenina hradu

Romantická zřícenina hradu leží v říčním údolí mezi obcemi Panská Lhota a Přímělkov a bývá častým a oblíbeným cílem vycházek z nedaleké Brtnice. Hrad byl založen ve druhé polovině 13. století a svým složitým stavebním vývojem patří mezi důležité památky středověké architektury. Jako opěrný bod husitské šlechty jihozápadní Moravy byl v husitských válkách vypálen a pobořen. Z hradu se dochovala čtyřboká věž, zbytky zdí obytných budov a hradební ochoz.

Roštejn

Hrad

Původně gotický obranný hrad byl v 16. století přestavěn na renesanční lovecké sídlo. Po úderu blesku roku 1915 hrad vyhořel, v šedesátých letech 20. století byl postupně opraven a v roce 1969 zpřístupněn veřejnosti. V současné době slouží hrad pro prezentaci sbírkového fondu Muzea Vysočiny Jihlava. Vystaven je porcelán, keramika, cín, dobový nábytek a lidový betlém, představena je historie loveckých zbraní, tradice kameňictví na Vysočině a příroda Jihlavských vrchů. Dominantou hradu je 53 metrů vysoká sedmiboká věž, z níž je při návštěvě hradu možná vyhlídka. Na hradním nádvoří se každoročně

koná řada kulturních akcí, v červenci a srpnu lze objednat noční prohlídky, v historických sálech jsou pořádány sva-
tební obřady a společenské akce.

Kontakt: 588 56 Telč, Doupě 1, tel. 567 243 738,
e-mail: rostejn@cmail.cz, <http://www.cmail.cz/rostejn>

Pravidelné akce:

červen **Historický hodokvas** (středověké tržiště,
řemesla, dobové divadlo a hudba)
srpen **Šermířské slavnosti**
(vystoupení šermířských skupin)
srpen **Jazz na hradě** (hudební festival)

Stará Říše

Galerie Florian

V jedné části galerie je instalována stálá expozice Josefa Floriana (1873 – 1941), místního písmáka a vydavatele. Část jeho vlastní rozsáhlé knihovny nyní vlastní Moravská zemská knihovna Brno. Florianovo vydavatelství obsáhlo v několika edicích vědeckou, filosofickou a teologickou literaturu i českou a světovou beletrii. Návštěva je možná po předchozí telefonické objednávce.

Kontakt: 588 67 Stará Říše 17 tel. 567 377 011,
e-mail: florianovi@quick.cz

Telč

Zámek

Renesanční zámek vznikl přestavbou gotického obranného hradu v 16. století. Konečnou podobu vtiskl zámeckému areálu italský architekt Baldassare Maggi. Je to jeden z nejlépe dochovaných renesančních architektonických komplexů v České republice. Zvláště cenné je vnitřní zařízení. Základní prohlídkový okruh nabízí návštěvu původní gotické části a honosných sálů (Modrý, Zlatý, Rytířský) se zachovanými dřevěnými kazetovými stropy, cenným mobiliářem a bohatými sbírkami zbraní a obrazů. Druhá prohlídková trasa vede obytnými místnostmi, které sloužily posledním majitelům

zámku, rodině Podstatsky-Lichtenstein, až do roku 1945. Jejich zařízení podává významné svědectví o podobě šlechtických interiérů té doby. Zámek je obklopen přírodním parkem, v němž stojí klasicistní skleník. V objektu zámku je umístěna pobočka Muzea Vysočiny a Galerie Jana Zrzavého. Zámek je spolu s historickým centrem města od roku 1992 zapsán do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Zámecké nádvoří a historické sály jsou vyhledávaným místem konání hudebních koncertů.

Kontakt: 588 56 Telč, náměstí Zachariáše z Hradce 1,
tel./fax 567 243 821, pokladna 567 243 943,
e-mail: zamek-telc@iol.cz, <http://www.zamek-telc.cz>

Pravidelné akce:

červen **Evropské dny hudby** (koncerty vážné hudby)
červenec **Francouzsko-česká hudební akademie**
(mistrovské kursy studentů evropských škol)
červenec **Krajina hudby (festival vážné hudby)**
srpen **Prázdniny v Telči**
(multižánrový kulturní festival)

Muzeum Vysočiny Jihlava, pobočka Telč

Muzeum v Telči, založené v roce 1897, sídlí v jihozápadním křídle zámku. Ve stálých expozicích jsou představeny dokumenty z historie města a jeho okolí od raného středověku až do současnosti. K vidění jsou slavnostní horácké kroje a výšivky, v interiéru selské jizby jsou zastoupeny ukázky malovaného lidového nábytku a obrázky na skle. K nejcenějším exponátům patří model města z roku 1895 a rozměrný pohyblivý betlém manželů Vostrých z poloviny 19. století. Sezónní výstavy připravuje muzeum mimo své vlastní prostory.

Stálé expozice: Život a práce lidu Telečska, Památky starých řemesel, Historie města Telče, Etnografické sbírky, Měšťanský interiér, Lidové bydlení

Kontakt: 588 56 Telč, Náměstí Zachariáše z Hradce 1,
tel. 567 243 918

Galerie Jana Zrzavého

Expozitura Národní galerie Praha je umístěna v zámeckém zahradním ochozu. Prezентuje významnou část tvorby tohoto známého českého malíře (1890 – 1977).

Kontakt: 588 56 Telč, Náměstí Zachariáše z Hradce 1, tel. 567 243 649, <http://www.zamek-telc.cz/gal.htm>

Vyhlídková věž sv. Ducha

Pozdně románská hranolovitá věž, vysoká 49 metrů, je nejstarší dochovanou stavební památkou města. Od roku 1993 je přístupná a nabízí zajímavý pohled na historické jádro města. Ve věži je stálá expozice obrazů Jana Křena a archeologická expozice nálezů objevených při její rekonstrukci.

Kontakt: Informační centrum MěÚ, 588 56 Telč, Náměstí Zachariáše z Hradce 10, tel. 567 112 407, e-mail: info@telc-etc.cz

Vyhlídková věž kostela sv. Jakuba

Původně středověký kostel byl do dnešní podoby upraven v 15. století. Na konci křížové chodby z roku 1737 jsou desky věnované obětem obou světových válek. V jeho 60 metrů vysoké věži jsou umístěny dva vzácné zvony, Jakub a Marie. Z ochozu je krásná vyhlídka na město a široké okolí. Možnost individuálních prohlídek po telefonické dohodě na tel. 604 985 398, 601 547 731.

Kontakt: Informační centrum MěÚ, 588 56 Telč, Náměstí Zachariáše z Hradce 10, tel. 567 112 407, e-mail: info@telc-etc.cz

Městská galerie Hasičský dům

Budova byla zrekonstruována v původní stavební podobě z roku 1870, kdy na místě bývalých masných krámů byla vybudována pro nově založený dobrovolný sbor hasičů. V galerii se konají příležitostné výstavy.

Kontakt: Informační centrum MěÚ, 588 56 Telč, Náměstí Zachariáše z Hradce 10, tel. 567 112 407, e-mail: info@telc-etc.cz, <http://www.telc-etc.cz>

Štamberk

Zřícenina hradu

Severně od Mrákotína se na skalnatém návrší nachází nepatrné zbytky hradu, který zde nechali vybudovat Šternberkové. Hrad, po majitelích dříve nazývaný Šternberk, byl pobořen za husitských válek. Dochovalo se z něj pouze torzo zdi palácového stavení a několik náznaků vnějšího opevnění. Hrad je spojen s lidovými pověstmi o templáři a jejich pokladech skrytých ve skalách a tajných chodbách, které údajně vedly až do Telče či na hrad Roštejn. V okolí zříceniny byla vyhlášena přírodní rezervace s původními bukovými porosty a balvanitým svahem přecházejícím v kamenné moře.

Třešť

Dům J. A. Schumpetera Muzeum Vysočiny Jihlava, pobočka Třešť

Muzeum bylo v Třešti založeno v roce 1934. Muzejní expozice jsou dnes umístěny v nově zrekonstruovaném rodném domě J. A. Schumpetera, významného ekonoma 20. století. Jedna ze stálých expozic představuje historii zdejšího betlémářství. Papírový betlém ukazuje tvorbu autorů druhé poloviny 19. století, ve velkém dřevěném betlému se návštěvník může seznámit s figurkami autorů minulého století. V současné době vyřezává betlémové figurky na deset amatérských výtvarníků sdružených do Spolku třešťských betlémářů. Vznik figurek mohou návštěvníci spatřit při tradiční letní akci za účasti mnoha řezbářů z celé ČR. Kromě muzea sídlí v Schumpeterově domě také informační centrum. Expozice doplňují krátkodobé tematické výstavy.

Stálé expozice: Interiér třešťského zámku, Třešťské betlémy, Život a dílo J. A. Schumpetera

Kontakt: 589 01 Třešť, Rooseweltova 462, tel. 567 214 597 (muzeum), 567 234 567 (turistické info-centrum), 567 214 586 (Spolek přátel betlémů)

Pravidelné akce:

14 dní před velikonoční nedělí
červenec
prosinec

Velikonoční výstava
Dřevořezání
Vánoční výstava

Betlémy v domácnostech

Betlémářství má v Třešti více než dvousetletou tradici. Ve dnech 25. 12. – 2. 2. jsou každoročně přístupny betlémy v téměř dvaceti domácnostech. Domy rodin, které betlémy vystavují, jsou označeny zelenou značkou.

Kontakt: Spolek přátel betlémů, 589 01 Třešť, Rooseweltova 462, tel. 567 214 586, 567 224 537, Turistické informační centrum, tel. 567 234 567, e-mail: info@trest.cz, <http://www.trest.cz>

Synagoga

Empírová synagoga byla vystavěna po požáru roku 1824, který zničil celé židovské ghetto. Do ulice se obrací ojedinělým loubím. Hlavní loď slouží jako koncertní prostor a výstavní síň. V přízemí se nachází stálá expozice, která mapuje historii židovské obce v Třešti a v prvním poschodí je umístěna expozice věnovaná životu Franze Kafky. Spisovatel ve městě často pobýval u svého strýce, do zdejšího prostředí je kladen vznik jeho románu „Venkovský lékař“.

Stálé expozice: Franz Kafka a Třešť, Zaváté stopy
Průvodcovské služby v synagoze zajišťuje Turistické informační centrum, 589 01 Třešť, Rooseweltova 462, tel. 567 234 567, e-mail: info@trest.cz, <http://www.trest.cz>

Židovský hřbitov

Leží ve stráni v tzv. Korečnicku na rozloze 3,5 tis m², jihozápadně od centra města při silnici na Telč. Pozemek je ohraničený kamennou zdí. Mezi přibližně 1200 náhrobky nalezneme cenné ukázky barokního a klasicistního typu se symbolikou, nejstarší náhrobek pochází z roku 1705. Pohřbívat se zde přestalo v období druhé světové války, kdy bylo všechno židovské obyvatelstvo odvečeno do koncentračních táborů. Jejich osud připomíná památník umístěný roku 1992 na dvoře radnice, jehož autorem je jihlavský architekt Jan Sedlák.

Kaple rodiny Schumpeterových

Pseudorenesanční kaple, vybudovaná roku 1888, odráží prestiž a bohatství rodiny Schumpeterů. J. A. Schumpeter byl jedním z nejvýznamnějších ekonomů 20. století, první rakouský ministr financí a čestný profesor Harvardské univerzity. Prohlídka kaple je možná v průběhu otevírací doby městského hřbitova.

Kontakt: tel. 567 234 567 nebo 567 224 309.

PELHŘIMOVSKO

ČERNOVICE

DVOŘIŠTĚ U OBRATANĚ

HUMPOLEC

ZŘÍCENINA HRADU ORLÍK

KALIŠTĚ

KÁMEN

KAMENICE NAD LIPOU

KŘEMEŠNÍK

LUKAVEC

PACOV

PELHŘIMOV

POČÁTKY

VYSKYTNÁ

ŽELIV

ŽIROVNICE

Černovice

Židovský hřbitov

Hřbitov z roku 1730 se rozkládá při cestě na vrch Svidník (740 m n.m.). Na podzim 2001 zde byl odhalen památník obětím holocaustu. Tvoří ho 53 kamenů podél cesty ke hřbitovu – 43 kameny na levé straně nesou jména obětí holocaustu, 10 kamenů vpravo připomíná obyvatele, kteří vězněni přežili. V opravené márnici židovského hřbitova je umístěna expozice fotografií a materiálů dokumentujících židovské dějiny Černovic. Expozici je možné navštívit po dohodě s panem Alfredem Tellerem, tel. 565 492 057, 776 631 248.

Dvořiště u Obrataně

Muzeum izolátorů a bleskojistek

Soukromou sbírku tvoří 4660 ks izolátorů z nejrůznějších materiálů (porcelán, sklo, umělá hmota, guma, dřevo) a 600 bleskojistek. Součástí sbírky jsou také historické rozvaděče od Františka Křížka a kolekce hlavic hromosvodů. Nacházejí se zde exponáty z USA, Austrálie, Číny, Brazílie, Ruska a Kanady. Najdeme zde izolátory od velikosti jednoho centimetru až po čtyřmetrové kusy vážící 1200 kg. Nejstarší exponát pochází z roku 1876, smutnou historii připomíná izolátor, na němž byl instalován elektrický drát střežící vězně koncentračního tábora v Osvětimi. Otevřeno po předchozí dohodě s majitelem.

Kontakt: 394 12 Obrataň, Dvořiště 14, pan František Daněk, tel. 565 426 654

Humpolec

Muzeum Dr. Aleše Hrdličky

Muzejní sbírky jsou umístěny od roku 1933 v budově bývalé školy, postavené v roce 1851. Antropologická expozice seznamuje s nejnovějšími hypotézami o vzniku života na Zemi, pozornost je věnována biologii člověka a dílu antropologa Aleše Hrdličky. Národopisná expozice přibližuje Humpolecko v minulém století, v expozici věnované životu a dílu Gustava Mahlera je možné vyslechnout nahrávky jeho hudby. Stálé expozice jsou doplňovány v průběhu roku výstavami. Pro výtvarné výstavy slouží výstavní sítě na Horním a Dolním náměstí.

Stálé expozice: Národopisná expozice, Expozice Gustava Mahlera, Antropologická expozice

Kontakt: 396 01 Humpolec, Horní náměstí 273, tel. 565 532 115, fax: 565 532 479, e-mail: muzeum@infohumpolec.cz, <http://www.infohumpolec.cz/muzeum.htm>

Židovský hřbitov

Nachází se za městem Humpolec, v areálu dnešního lesoparku pod hradem Orlíkem. Byl založen na počátku 18. století a později dvakrát terasovitě rozšířen. U vchodu se nachází „bejtštube“, obřadní místnost, kde byl zesnulý před pohřbem rituálně očištěn. Na hřbitově je asi tisíc náhrobních kamenů, z nichž mnohé jsou umělecky velice cenné, převážně barokního a klasicistního stylu. Hřbitov sloužil i pro Židy z širokého okolí, je zde pochováno několik příbuzných hudebního skladatele Gustava Mahlera a spisovatele Franze Kafky.

Zřícenina hradu Orlík

Ze středověkého hradu, opuštěného ve třicátých letech 17. století se zachovala hranolová věž, vstupní brána a zbytky obytných budov a hradeb. Nově postavena byla hradní chlebová pec a replika keramické pece z 15. století, návštěvníci si tak mohou v letních měsících

vyzkoušet pečení chleba a hrnčířské řemeslo. Výklad průvodce zajistí na vyžádání provozovatel.

Kontakt: Castrum, o.p.s., Hradská 818, 396 01 Humpolec, tel. 565 518 180, 777 347 511, e-mail: orlikhumpolec@seznam.cz, <http://www.infohumpolec.cz>, <http://www.pruvodce.com/orlik>

Pravidelné akce:

červen/červenec **Středověké slavnosti**

Kaliště

Rodný dům Gustava Mahlera

Původně zájezdní hostinec, v němž se světoznámý dirigent a hudební skladatel Gustav Mahler (1860 – 1911) narodil, byl rekonstruován za přispění Nadace Musica noster amor. Rekonstrukce byla dokončena v roce 1999, záštitu nad ní převzala sopranistka Gabriela Beňačková. Dobová restaurace byla doplněna nově vybudovaným hudebním sálem, v němž se konají koncerty a mezinárodní mistrovské kursy zpěvu, klavíru a interpretace soudobé hudby. K dispozici jsou upomínkové předměty, brožurky s rodokmenem, výstavka českých reálií o životě G. Mahlera.

Návštěvu je nutné předem objednat.

Kontakt: Obecní úřad Kaliště, tel. 565 546 522,

e-mail: kaliste@quick.cz

Pravidelné akce:

červenec
září

**Mezinárodní mistrovské kursy
koncerty v rámci hudebního festivalu Mahler
Jihlava**

Kámen

Hrad

Původně gotický hrad, barokně přestavěný, byl v 19. století upraven v duchu romantické gotiky. V expozicích jsou představeny dějiny hradu a je zde umístěna expozice unikátních historických motocyklů z přelomu 19. a 20. století (např. motocykl Laurin a Klement z roku 1898). Expozice nábytku a doplňků přibližuje atmosféru života na hradě ve druhé polovině 19. století. Hrad je obklopen krajinářsky upraveným parkem, jehož dominantou je rozsáhlé alpinum. V průběhu roku jsou pořádány sezónní

výstavy, v rytířském sále se konají koncerty, společenská setkání a svatební obřady.

Stálé expozice: Bydlení 19. a počátku 20. století, Historické motocykly, Archeologická expozice

Kontakt: 394 13 Kámen u Pacova 1, tel. 565 426 619,
e-mail: hrad.kamen@quick.cz

Kamenice nad Lipou

Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze - Zámek Kamenice nad Lipou

Zámek vznikl na místě gotického hradu z 13. století přestavbou v letech 1580 – 1583. Nádvoří a palác mají původní rozlohu. K hradbám byly přistavěny prostorné místnosti a vybudována dvě patra arkád. Jedno patro arkád bylo za posledních majitelů zámku v polovině 20. století zazděno. V letech 1839–42 byla v jednom z křídel zámku zřízena dílna na kramplování vlny. Od roku 1946 do 1998 sloužil zámek jako dětská ozdravovna pro léčení respiračních onemocnění. Poté prošel kompletní rekonstrukcí a od července 2004 jsou v něm umístěny expozice Uměleckoprůmyslového muzea Praha. V zámku je zřízena obřadní síň a koncertní sál. Od roku 2005 se připravuje otevření expozice Muzeum všemi smysly, která představí historii města vnímanou zrakem (fotografie, grafiky, úzkokolejka), hmatem (archeologické nálezy, cechy se svými výrobky, sklářství, hračkářská škola, kovodílna), sluchem (hrací strojky, hudební nástroje, hudební a taneční

spolky), čichem a chutí (kuchyňské náčiní, mlýnky na kávu, dýmky, kuchařské recepty). Část expozice bude věnována významným rodákům a osobnostem.

Stálé expozice: Kované železné práce ze sbírek Uměleckoprůmyslového muzea Praha, Minulost a budoucnost zámku
Kontakt: 394 70 Kamenice nad Lipou, Náměstí Čsl. armády 1,
tel. 565 432 667,

e-mail: upm.kamenice@quick.cz,
<http://www.kamenice.nl.cz/zamek.php>

Památná kamenická lípa

V zámeckém parku se nachází památná lípa, zasazená v roce 1248, podle níž dostalo město přídomek „nad Lipou“. Koruna stromu byla sražena bleskem v roce 1824, zachovalo se torzo kmene se dvěma přízemními větvemi o rozpětí 36 metrů. Obvod kmene u země měří 6 metrů.

V rámci oslav 750. výročí založení města byla v roce 1998 v zámecké zahradě vysazena její lípa – dcera.

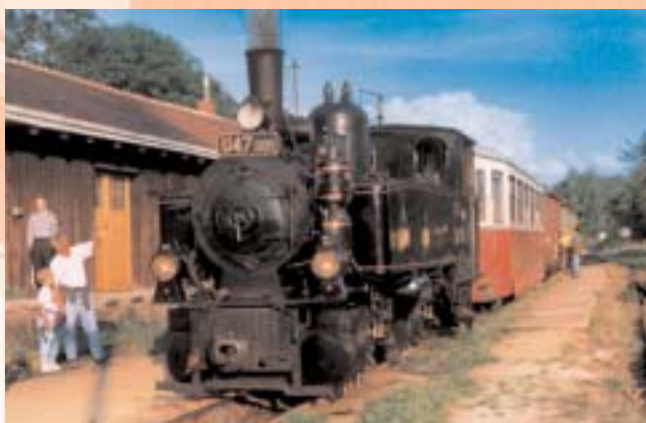
Židovský hřbitov

Památkou na židovské osídlení je hřbitov založený v roce 1803. Nachází se cca 1,5 km od města směrem k obci Antonka a nabízí se od něj krásný pohled do okolní krajiny. V letech 1991 – 1993 byl hřbitov za finanční pomoci Židovské náboženské obce v Praze restaurován, v květnu 1996 sem byla umístěna pamětní deska zdejšími obětmi holocaustu. Na hřbitově je řada empírových náhrobků z první poloviny 19. století.

Úzkokolejná železniční trať

Technickou zajímavostí je lokální trať s rozchodem 760 mm, zajišťující pravidelný provoz na trati Jindřichův Hradec – Obrataň. První jízda se uskutečnila 23. 11. 1906. V letních měsících nabízí řadu možností k výletům romantickou krajinou, příležitostně je vlaková souprava tažena historickou parní lokomotivou. Zajímavostí je používání klasických Edmandsonových kartonových jízdenek, které dodává vlastní tiskárna na zdejší nádraží.

Aktuální informace na <http://www.jhmd.cz>.

Křemešník

Vznik poutního místa na Křemešníku je spojen s periodickým pramenem slabě radioaktivní vody, která protéká stříbrnými rudami. První dřevěnou kapli nechal podle pověsti postavit v roce 1555 pelhřimovský měšťan Matouš Chejstovský na důkaz vděku za svou záchranu po pádu do stříbrného dolu. O sto let později byla postavena kaple zděná. Ta dnes tvoří sakristii barokního poutního kostela Nejsvětější Trojice z první poloviny 17. století. Kostel je doplněn ambity s kaplemi, vyzdobenými plastikami Františka Bílka. V Kapli mrtvých jsou jména obětí z obou světových válek a uloženy tělesné pozůstatky poustevníka, který žil v podzemní jeskyni

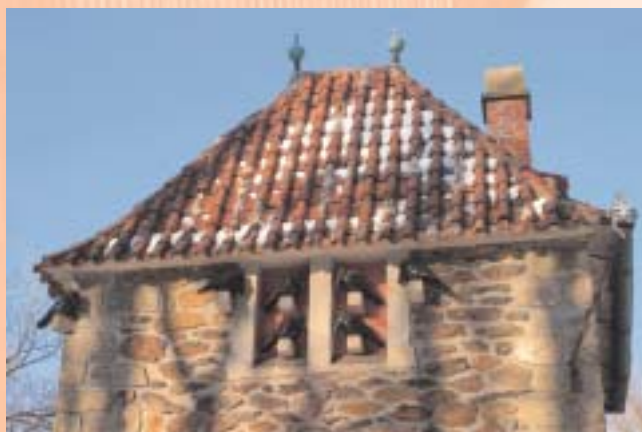

Křemešník - poutní kostel Nejsvětější Trojice

vedle kapličky se zázračným pramenem. Barokní kaple z roku 1689 byla do dnešní podoby upravena v roce 1939, nad vchodem je reliéf od Františka Bílka. Cestu na vrchol Křemešníku (768 m n.m.) lemuje čtrnáct zastavení Křížové cesty, zhotovených podle návrhu Viktora Foerstra. Poslední zastavení tvoří přírodní dutina ve skále, do níž je vloženo Kristovo tělo, modelované Antonínem Bílkem. Zajímavostí je tzv. Větrný zámek nedaleko poutního kostela. Vystavět ho nechal v roce 1932 český medailér Jiří Šejnost podle plánů Kamila Hilberta, posledního stavitele pražského Svatovítského chrámu. Sedm zkamenělých havranů na věži a vytesaný nápis "Z prokletí zloby láska vysvobodí" připomíná dětský pohádkový příběh o sedmi bratřích, zakletých v havrany, které vysvobodila obětavá láska jejich sestry.

Pravidelné akce:

červen pout'

Lukavec

Památník básníka Antonína Sovy

Památník je umístěn v pětihranném dvouposchodovém altánu, vybudovaném v 18. století v zámeckém areálu. Po rozsáhlém požáru města v něm básníkova rodina v roce 1866 krátce bydlela. Během studií tu mladý Sova trávil prázdniny a často se sem vracel i v dospělosti. Zdejší prostředí bylo inspirací pro jeho přírodní a milostnou lyriku. Klasicistní stavba je po rekonstrukci zpřístupněna od července 2004, prohlídku lze dohodnout na tel. 565 445 004, 605 436 304.

Pacov

Městské muzeum Antonína Sovy

Muzeum je umístěno v jednopatrovém památkově chráněném měšťanském domě z 18. století. Součástí historické expozice jsou dokumenty, vztahující se k prvním motocyklovým závodům na Pacovském okruhu v roce 1906. Nejnovějším exponátem je restaurovaná barokní skříň na archiválie z pacovského vikariátu. Stálé expozice jsou v průběhu roku doplňovány výstavami.

Stálé expozice: Historická expozice Pacovska, Život a dílo Antonína Sovy, Malířská síň Jana a Hany Autengruberových
Kontakt: 395 01 Pacov, Hronova 273,
tel. 565 442 193

Pelhřimov

Muzeum Vysočiny Pelhřimov

Muzejní expozice jsou umístěny ve třech historických objektech – v zámku pánů z Říčan, v tzv. Šrejnarovském domě a v bývalé šatlavě.

Původně renesanční zámek byl vybudován v polovině 16. století, pravděpodobně na místě gotické věžovité stavby z 15. století, což dokládají křížové klenby gotické síně v přízemí zámku. Po rozsáhlém požáru města v roce 1682 byl zámek barokně přestavěn. Dnešní podobu dvoukřídlé stavby s mansardovou střechou a hranolovou věžičkou s hodinovým orlojem získal zámek při přestavbě v roce 1767. Z renesančního období je v patře zachována bývalá hodovní síň s nástroji malbami. Až do roku 1849 sloužil zámek jako budova radnice, později jako sídlo soudu, muzejní expozice jsou zde umístěny od roku 1908. Umělecká sbírka zahrnuje expozici Josefa a Zdeňka Šejnostových, zastoupeno je lidové umění, porcelán, sklo, nábytek a hodiny.

Pozdně renesanční Šrejnarovský dům byl vystavěn roku 1614 a nese název podle tehdejšího majitele. V přízemí má typický průjezd krytý klenbou, který ústí do dvorku, sevřeného dvěma křídly.

Průčelí zdobí žulový portál s polokruhovým obloukem a nárožní arkýře – na jednom z nich se dochoval zbytek maleb, které dříve pokrývaly celou fasádu domu. Etnografická expozice zahrnuje lidové kroje, cechovní památky, zbraně, cín, plastiky, památky venkovské a měšťanské kultury a počátků průmyslu. Ve sklepení domu jsou pořádány krátkodobé výstavy.

V bývalé městské šatlavě je umístěna expozice věžeňství – mučírna, cela, věžeňská kaple.

Kontakt: 393 01 Pelhřimov, Masarykovo náměstí 12,
tel. 565 323 456, e-mail: muzeum.pelhřimov@quick.cz

Muzeum rekordů a kuriozit

Muzeum je umístěno v pětipatrové hranolové bráně, vysoké 36 metrů, která byla vystavěna v 16. století jako součást městského opevnění. Hodiny na věži pocházejí z konce 17. století. Muzeum spravuje Agentura Dobrý den, která je autorem českých dodatků Guinnessovy knihy rekordů.

V muzeu je umístěno kolem 100 kuriózních exponátů, vycházejících z umu, vytrvalosti, zručnosti a originálních nápadů českých i zahraničních rekordmanů, např. nejmenší funkční motocykl v Čechách, největší vyřezávaná dřevěná lžice, funkční parní stroj celý vyrobený ze skla, miniaturní rytiny na špendlíkové hlavičce apod. Fotografická expozice zachycuje unikátní momenty z průběhu každoročně pořádaného Mezinárodního festivalu kuriozit a rekordů a dalších netradičních akcí agentury.

Kontakt: 393 01 Pelhřimov, Jihlavská brána, tel. 565 321 327, 777 601 304, e-mail: agentura@dobryden.cz,

<http://www.dobryden.cz>

Další exponáty lze shlédnout v Centru volného času MINIMAX, ulice Legií – areál kina Vesmír, tel. 721 911 353. Také toto centrum pro děti a mládež je provozováno Agenturou Dobrý den. Při posezení u kávy či zmrzliny je k vidění např. konvička na čaj o objemu 640 litrů či šatní ramínko dlouhé 451 centimetrů.

Pravidelné akce:

červen **Mezinárodní festival rekordů a kuriozit**

Vyhlídková věž kostela sv. Bartoloměje

Vyhlídková věž kostela, který byl postaven koncem 13. století, tvoří dominantu města. Ochoz věže se nachází ve výšce 30 metrů, vede na něj 148 schodů a nabízí nádherný výhled na město i okolní krajinu. V horní části věže je zpřístupněna komůrka hlásného, v níž jsou umístěny historické fotografie města. Cestou na ochoz se prochází kolem kostelních zvonů.

Kontakt: tel. 565 326 924.

Kostel sv. Víta

Je nejstarším pelhřimovským kostelem a původním farním kostelem obce. Byl založen kolem poloviny 13. století, gotický sloh je patrný v zakončení jeho presbytáře. Po roce 1600 byla přestavěna přední část lodi a ochozy a fasáda kostela vyzdobena sgrafitem. Barokní úpravy se kostel dočkal v polovině 18. století. Vnitřní výmalba na klenbě a stěnách kostela znázorňuje výjevy ze života a mučednické smrti sv. Víta a alegorie Víry, Naděje a Lásky. V kostele se konají koncerty vážné hudby a slouží jako příležitostná výstavní síň.

Galerie M

Galerie pravidelně pořádá výstavy nejrozličnějších umělců. Umístěna je v historickém měšťanském domě, vystavěném pod vlivem italského renesančního stavitelství a zdobeném psaníčkovým sgrafitem. V minulosti v domě sídlil královský purkrabí, v průjezdu se dochovaly erby dvou šlechtických majitelů ze 16. století.

Kontakt: 393 01 Pelhřimov, Masarykovo náměstí 17, tel. 565 321 548

Muzeum strašidel

Expozice je umístěna ve sklepních prostorách historického měšťanského domu na náměstí, v němž sídlí Galerie M. Exponáty strašidel, vyskytujících se v legendách a pověstech na Vysočině, jsou vyrobeny převážně z vosku a ve skutečné velikosti.

Kontakt: 393 01 Pelhřimov, Masarykovo náměstí 17
Provozovatel: Kulturní zařízení města Pelhřimova,
Třída Legií 1115, 393 01 Pelhřimov, tel. 565 324 927,
e-mail: kultura@kzpe.cz, <http://www.sweb.cz/muzeumstrasidel>

Počátky

Městské muzeum

Městské muzeum s národopisnými sbírkami založené v roce 1892 patří k nejstarším v regionu a nabízí zajímavý pohled na vnitřní architekturu měšťanského domu ze 16. století, která je patrná zejména ve sklepních prostorech. Stálé expozice dokumentují nejstarší historii Počátecka, řemeslnou výrobu i společenský život 19. století. Součástí muzea je rodný dům básníka Otokara Březiny (Březinova 224). V průběhu roku jsou stálé expozice doplňovány tematickými výstavami pořádanými mimo budovu muzea (výstavní sály, Na Hradbách 30).

Stálé expozice: Doklady o životě a díle básníka Otokara Březiny, Národopisné sbírky, Řemeslná výroba, Společenský život

Kontakt: 394 64 Počátky, Palackého 27,
tel. 565 493 037, fax: 565 495 533,
e-mail: muzeum.pocatky@cmail.cz, <http://www.pocatky.cz>

Vyskytná

Zvonice

Výraznou dominantou obce je zvonice pocházející z 13. století. Do prvního patra je postavena z kamene a zbytek je dřevěný. Osazena je dvěma zvony – sv. Prokop pochází z roku 1555, menší Jména Panny Marie z roku 1954. Zajímavá konstrukce stolice na zvony pochází ze 17. století. Původní určení zvonice není jasné, podle lidové pověsti se tu nacházela velká budova, snad klášter. Pod zvonící je systém chodeb, rozbíhajících se do čtyř světových stran.

Želiv

Premonstrátský klášter

Komplex klášterních budov je jedním z nejcennějších uměleckých souborů v Čechách. Klášter byl založen v roce 1139 přemyslovským knížetem Soběslavem I. a jeho chotí Adlétou pro mnichy řádu sv. Benedikta. Po deseti letech byli benediktini vystřídáni řádem premonstrátů, kteří zde působí dodnes. Na nádvoří se nachází opatský kostel Narození Panny Marie

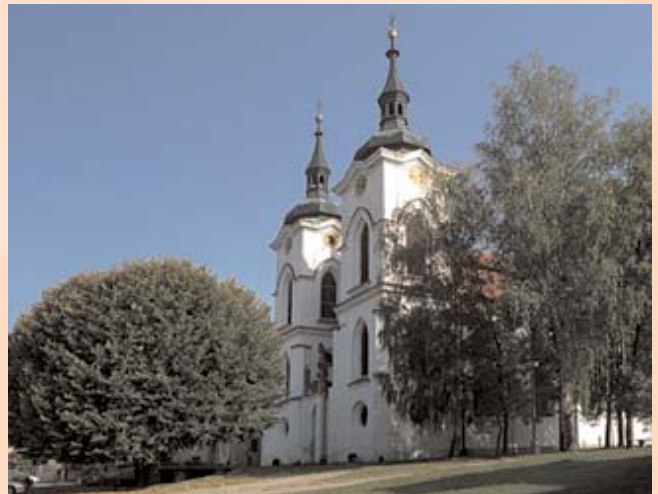

se dvěma věžemi, původně románský z první poloviny 12. století. V letech 1713 – 1720 byl upraven ve stylu gotizujícího baroka slavným architektem Janem Blažejem Santinim. Interiér umocňuje vynikající barokní výzdoba. V klášterním konventu je zachován barokní refektář, kapitulní síň a knihovna zdobená freskami. Klášterní prelatura a opatství byly novobarokně upraveny počátkem 20. století. Na podélné křídlo opatství navazuje gotický a renesanční Trčkův hrad. V přízemí křížové chodby je celoročně umístěna výstava fotografií věnovaná opatu zdejšího kláštera Vítu Tajovskému (1912 – 1999). V letních měsících ožívají historické prostory bohatým kulturním programem.

Kontakt: 394 44 Želiv, tel. 565 581 193,
e-mail: opatstvi@zeliv.cz, <http://www.zeliv.cz>

Pravidelné akce:

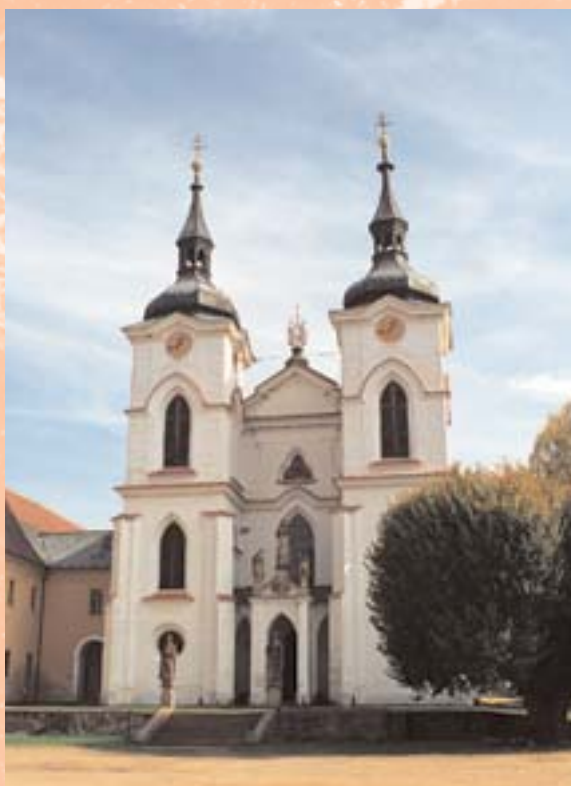
červenec – srpen **Želivské kulturní léto** (multižánrový festival)

Žirovnice

Městské muzeum

Kamenný raně gotický hrad byl po roce 1550 přestavěn na renesanční zámek a později barokně upraven. V sále jižního křídla a v bývalé kapli je zachován cenný soubor pozdně gotických nástěnných maleb z konce 15. století. V zámku jsou umístěny muzejní sbírky, dokumentující historii perleťářství

a zručnost starých mistrů – perleťové knoflíky se ve městě vyráběly od roku 1864. Expozice historických šicích strojů představuje 130 exponátů. Jídelna, Šternberský sál, hudební salónek a ložnice jsou ukázkou bydlení v 19. století. V galerii jsou během roku realizovány autorské výstavy. Ze zámecké věže se nabízí pohled na město a okolí. Zámecké nádvoří i vnitřní prostory zámku jsou využívány při řadě kulturních akcí.

Stálé expozice: Knoflíkářství a perleťářství, Historické šicí stroje, Bydlení v 19. století, Galerie J. Havlíka, K. Halvy, P. Roučka, F. Severy

Kontakt: 394 68 Žirovnice, Zámek č. 1, tel. 565 494 095, e-mail: zamek.zirovnice@seznam.cz

Pravidelné akce:

květen, červenec, srpen

Zahrada Vysočiny

(výstavy květin)

květen

Slavnosti žirovnického jednorozce

(městská slavnost)

červen

Dětský den na zámku

(zábavné odpoledne ke Dni dětí)

červenec

Klarinetový festival

duben, listopad

Zámecké jazzování

(festival jazzové a swingové hudby)

Tradice knoflíkářství a perleťářství se datuje od roku 1864

TŘEBÍČSKO

*BUDIŠOV
ČALONICE
DALEŠICE
HOLOUBEK
HROTOVICE
JAROMĚŘICE NAD ROKYTNOU
JEMNICE
KRALICE NAD OSLAVOU
KRAMOLÍN
KRAVÍ HORA
LAMBERK
MORAVSKÉ BUDĚJOVICE
MSTĚNICE
NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU
RABŠTEJN
SEMLECKÝ HRAD
TASOV
TŘEBÍČ*

Budišov

Zámek

Zámek stojí na místě původní středověké vodní tvrze, přebudované v 70. letech 16. století. Dnešní barokní podobu získal zámek přestavbou v roce 1715, pozdně barokní úpravy byly provedeny v 80. letech 18. století. V téže době byl kolem zámku zřízen park s bohatou sochařskou výzdobou s anticou tematikou. V zámku je umístěn a zpřístupněn zoologický depozitář představující nejstarší kolekce ptáků, savců, ryb a obojživelníků ze sbírkového fondu Moravského zemského muzea Brno. Je zde možné také spatřit trofeje z loveckých výprav do Afriky, Asie a Kanady a exponáty přibližující faunu delty Dunaje. V interiéru jsou rokokové malby s čínskými motivy. Kontakt: 675 03 Budišov, tel. 568 875 198, 568 875 212, <http://www.mzm.cz>

včetně varny, funkčního parního stroje a sladovnické věže a také kopie kostýmů z filmu *Postřižiny*, který se zde v roce 1980 natáčel.

Kontakt: Akciový pivovar Dalešice, 675 54 Dalešice 71, tel. +420 568 860 942, e-mail: pivovar@pivovar-dalesice.cz, <http://www.pivovar-dalesice.cz>

Čalovice

Zřícenina hradu

Přibližně 2 km severovýchodně od obce Dalešice se dochovaly nepatrné zbytky hradu, který jinak zatopilo vodní dílo Dalešice. Archeologickým výzkumem bylo prokázáno, že čalovický hrad byl postaven pravděpodobně koncem 13. století a je většinou v písemných pramenech označován jako tvrz. V roce 1417 byl hrad již pustý – zanikl požárem, který vypukl při jeho dobytí.

Dalešice

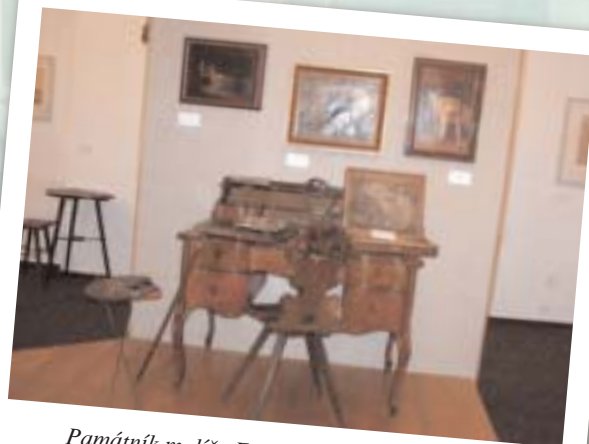
Muzeum rakousko-uherského pivovarnictví

Pivovar v Dalešicích byl založen pravděpodobně již koncem 16. století, první písemná zpráva se však váže až k roku 1609 (Moravské zemské desky). V dnešním pivovaru je zachována část původního zařízení na výrobu piva z 19. a počátku 20. století. Výroba piva byla po 25leté přestávce obnovena v roce 2002, ochutnat ho lze ve zdejší restauraci. V jedné ze zrekonstruovaných budov pivovaru je umístěno muzeum, v němž mohou návštěvníci spatřit dobové technické vybavení

Holoubek

Zřícenina hradu

Přibližně 8 km jihozápadně od Náměstí nad Oslavou se nacházejí pozůstatky středověkého hradu (původně Taubenstein). Založili ho páni ze Starče. Na přelomu 14. a 15. století se hrad stal, v protikladu se svým mírumilovným názvem, obávaným sídlem loupežníků. Proto roku 1440 rozhodl velkomeziříčský sněm o jeho zboření. O sedm let později ho historické prameny uvádí již jako pustý.

Památník malíře F. B. Zvěřiny v Hrotovicích

Hrotovice

Památník F. B. Zvěřiny

Expozice v nově zrekonstruovaném domě na náměstí představuje od května 2004 život a dílo akademického malíře Františka Bohumíra Zvěřiny, zdejšího rodáka (1835 – 1908). V budově je umístěno také informační centrum.

Kontakt: Informační centrum, Náměstí 8. května 2, 675 55 Hrotovice, tel. 568 860 057, e-mail: icentrum@hrotovice.cz, <http://www.hrotovice.cz>

Pravidelné akce:

červen	Hudební slavnosti (koncerty vážné hudby)
srpen	Mezinárodní hudební festival Petera Dvorského (festival operní hudby)
prosinec	Vánoční trhy

Muzeum Otokara Březiny

Muzeum je nejstarším literárním muzeem na Moravě. Básníkův byt je v něm zachován v původní podobě, studijní knihovna obsahuje celé Březinovo dílo. V archivu jsou shromážděny rukopisy, svědectví a osobní vyznání o Otokaru Březinovi, o osobnostech, které svým dílem ovlivnil a o jeho přátelích. Školní výpravy si mohou vybrat ze dvou video-programů a z téměř třiceti audioprogramů, zahrnujících tematiku dalších osobností – Jakuba Demla, Františka Bílka, Jana Zahradníčka, Jiřího Kuběny a dalších. Součástí muzea je minigalerie obrazů a grafik Františka Bílka.

Kontakt: 675 51 Jaroměřice nad Rokytnou, Březinova 46, tel. 568 440 204, 603 760 768

Jaroměřice nad Rokytnou

Zámek

Původně renesanční zámek vznikl na místě gotické vodní tvrze a byl později přestavěn v rozsáhlý barokní zámecký komplex s farním kostelem sv. Markéty. Je obklopen pravidelnou zahradou francouzského typu, která přechází v přírodně krajinářský park. V zámku je instalace dobových interiérů s hodnotným zařízením a sbírkami. Historická expozice připomíná hudební tradici spojenou s osobami hraběte Jana Adama Questenberka a kapelníka jeho zámecké kapely Františka Václava Míči. V zámku se nabízí návštěvníkům možnost výběru ze dvou prohlídkových okruhů, které zpřístupňují celou část zámku původně obývanou šlechtou.

Každoročně se v historických prostorách zámku koná řada koncertů a kulturních akcí.

Kontakt: 675 51 Jaroměřice nad Rokytnou, Náměstí Míru 1, tel. 568 440 025, 568 440 237, e-mail: zamek_jaromerice@wo.cz, <http://www.zamek-jaromerice.cz>

Jemnice

Muzeum Vysočiny Třebíč, pobočka Jemnice

Expozice jsou umístěny v barokním měšťanském domě, empírově upraveném. V jeho zadní části zůstala zachovaná stáj a hospodářské budovy z přelomu 19. a 20. století.

Stálé expozice: Dějiny města Jemnice, Dolování nerostných surovin na jihozápadní Moravě

Kontakt: 675 31 Jemnice, Náměstí Svobody 75, tel. 568 450 767

Městské hradby

Kolem celého historického jádra jsou zachovány dvojité hradby se čtyřmi baštami a dvěma barbakany. V jedné z bran je zazděna soška tzv. jemné panny – paladium města.

Židovská čtvrť a hřbitov

V Jemnici byla jedna z nejstarších židovských obcí v českých zemích. První písemná zmínka pochází z roku 1336. Zachovala se podstatná část domů a brána. Nejstarší náhrobky na židovském hřbitově pocházejí ze 17. století.

Zajímavost

Barchan v Jemnici

Do doby krále Jana Lucemburského (1310-1346) se klade vznik jemnické lidové slavnosti „barchanu“. Pověst vypráví, že v roce 1312 táhl král Jan do boje proti Matúši Čákoví, který plenil jihovýchodní Moravu, a zanechal v Jemnici královnu Elišku, která očekávala dítě. Zprávu o králově vítězství jí přinesli do města čtyři běžci. Královna posly obdarovala barchetovým šátkem, punčochami a věnečkem.

Kralice nad Oslavou

Památník Bible kralické

Památník se nachází v účelové budově vedle pozůstatků bývalé tvrze, v níž byla v letech 1578 – 1620 tajná českobratrská tiskárna. Tiskla knihy náboženského i světského charakteru, např. učebnice. Jejím nejvýznamnějším tiskem je šestidílná Bible kralická, která přispěla také k uchování a rozvíjení českého jazyka za protireformace a v exilu. Stálá expozice prezentuje vznik a vývoj kralické tiskárny, dále originální doklady tiskařského řemesla, mj. i literky a drobné pomůcky, objevené při archeologickém průzkumu tvrze a samozřejmě i mnohé staré tisky včetně Bible kralické.

Stálá expozice:

Dílo tiskařů Jednoty bratrské

Dlouhodobá výstava:

Jan Amos Komenský a soudobá Morava

Kontakt:

675 72 Kralice nad Oslavou, tel. 568 643 619, <http://www.mzm.cz>

Kramolín

Rozhledna

Stupňovitá kamenná stavba na Zeleném kopci nedaleko Dalešické přehrady je druhou nejstarší rozhlednou v České republice. Nápis nad vchodem dokládá, že byla postavena roku 1831 hrabětem Haugwitzem pro potřeby vyměřování tzv. stabilního katastru. Původně byla snad vyšší o dřevěné patro, které bylo strženo za války v roce 1866. Z jejího vrcholu je za dobré viditelnosti možno spatřit vrcholky Alp nebo Bílých Karpat.

Kontakt:

Obecní úřad, 675 77 Kramolín, tel. 568 645 206, e-mail: obec.kramolin@quick.cz

Kraví Hora

Zřícenina hradu

První zmínka o hradu, nacházejícím se 7 km jihovýchodně od Náměstí nad Oslavou, nad soutokem Oslavy a Chvojnice, pochází z roku 1367. Počátkem 15. století proslula hradní posádka loupežemi po širokém okolí. Z tohoto důvodu byl hrad roku 1409 obléhán znojemskými oddíly, pravděpodobně neúspěšně, v roce 1493 se v listině krále Vladislava II. však již přímo hovoří o vojenském zničení Kraví Hory. Na protějším kopci za řekou se nachází zbytky hradu Levnov (Ketkovského hradu), zničeného téměř ve stejné době. V roce 1442 byl obsazen rakouskými lapky, dobyt vojskem moravských stavů a pobořen. Je z něj krásný výhled do údolí.

Lamberk

Zřícenina hradu

Poblíž obce Březník byl ve druhé polovině 14. století vybudován hrad Lamberk. Na přelomu 14. a 15. století tu sídlil rytíř Jan, zvaný Sokol, který byl známým vojevůdcem markraběte Prokopa. Hrad byl po polovině 15. století opuštěn a vzhledem k jeho poloze na úzkém skalním ostrohu se z něj mnoho nedochovalo.

Moravské Budějovice

Muzeum řemesel, pobočka Muzea Vysočiny Třebíč

V budově bývalého zámku, vybudovaného ve druhé polovině 17. století, jsou od roku 1947 umístěny muzejní sbírky dokumentující historii města a řemesel. Část muzejních sbírek je umístěna v prostorách vzniklých na místě dvanácti masných krámů vystavěných v roce 1839. V bývalých zámeckých konírnách se konají výstavy, zámecké nádvoří je místem konání řady kulturních akcí.

Stálé expozice: Zaniklá a mizející řemesla, Archeologie a historie města, Lidový nábytek

Kontakt: 676 01 Moravské Budějovice, Náměstí Míru 1, tel. 568 421 100

Pravidelné akce:

červen	Letnicové slavnosti (folklórní program)
červen	Řemeslnický jarmark
září	Svatováclavský koncert

Vyhlídková věž kostela sv. Jiljí

Farní chrám byl vybudován na místě kostela připomínaného v roce 1240. Dnešní podobu získal v 18. století. Věž byla vystavěna na severní straně presbytáře kostela roku 1714, je vysoká 50 metrů a dochovaly se v ní dva zvony. Vyhlička z ochozu věže ve výšce 26 metrů nabízí pohled na město a do širokého okolí. Za příznivého počasí je z něj vidět i Alpy. Mimo sezónu zprostředkuje návštěvu věže muzeum.

Kontakt: 676 01 Moravské Budějovice, Náměstí Míru 1, tel. 568 421 100

Mstěnice

Zaniklá středověká ves s tvrzí, přibližně 4 km jižně od Hrotovic, je v písemných pramenech poprvé zmiňována v roce 1393. Ves byla zničena v roce 1468 uherským vojskem krále Matyáše Korvína při tažení na Třebíč. Od šedesátých let 20. století zde probíhal archeologický průzkum, který měl zásadní význam pro poznání života středověké vesnice. Odhaleny byly zbytky mohutné kamenné tvrze a dvora, vzácným nálezem je sušárna obilí se stodolou z druhé poloviny 13. století.

Náměšť nad Oslavou

Zámek

Předchůdcem dnešního zámku byl středověký hrad, jehož jedna válcová věž se zachovala dodnes. Zámek byl přestavěn renesančně, později barokně upraven. Zámeckou kapli zdobí sochy a obrazy ze zrušeného kapucínského kláštera. Klenba zámecké knihovny má bohatou štukovou a freskovou výzdobu. Knihovna obsahuje 16 tisíc svazků, jedním z nejceněnějších je Bible kralická. Po roce 1946 byl zámek adaptován na letní sídlo prezidenta Beneše. V zámeckých sálech je umístěna rozsáhlá sbírka nástěnných koberců z 16. až 19. století. V zámecké knihovně a na nádvoří se pravidelně konají hudební koncerty. Zámek je obklopen parkem, zámecká obora je známá chovem daňčí zvěře.

Kontakt: 675 71 Náměšť nad Oslavou, tel., fax: 568 620 319, e-mail: zamek.namest@telecom.cz, <http://www.zamek-namest.cz>

Pravidelné akce:

květen

Náměšťská placka

(soutěžní přehlídka amatérských trampských skupin)

červenec/srpen

Folkové prázdniny

(festival folkové hudby)

září

Oživený zámek

(živé obrazy z historie zámku)

Zámecký koncert

Galerie Stará radnice

V historických prostorách bývalé renesanční radnice se konají pravidelné autorské výstavy.

Kontakt: 675 71 Náměšť nad Oslavou, Masarykovo nám. 100, tel. 568 620 493, e-mail: mks-namest@iol.cz

Barokní most

Most přes řeku Oslavu z roku 1737 patří k nejstarším zachovaným kamenným mostům v ČR a pro svou bohatou sochařskou výzdobu bývá připodobňován k pražskému Karlovu mostu. Je zdoben dvaceti sochami od J. Winterhaltera a A. Jelínka. Je dlouhý 62 metrů, široký 8 metrů a v nejvyšším bodě dosahuje most výšky 6,2 metru. Vystavět jej nechal hrabě Václav Adrian z Enckevoirtu.

Hrobka Haugwitzů

V letech 1822 – 1825 vystavěli Haugwitzové u dnešního městského hřbitova rodinnou hrobku v empírovém slohu. Přízemní stavba obdélníkového půdorysu s předsíní je z venkovní strany členěna pásovými římsami a rustikou, nikami, lunetovými okny a střízlivě zdobena sepulkrálními motivy. Její plány vypracoval vídeňský architekt Josef Kornhäusel, mramorové figurální skulptury v interiéru vytesal rovněž Vídeňan, sochař Josef Klieber. V roce 1994 byla za finančního přispění pana Karla Antonína hraběte Haugwitze provedena celková rekonstrukce střechy. Dne 4. 6. 1995 při prvním rodinném setkání Haugwitzů v Náměšti nad Oslavou Karel Antonín náhle zemřel a byl uložen do hrobky.

Prohlídka je možná po dohodě s Kulturním a informačním střediskem, 675 71 Náměšť nad Oslavou, Masarykovo náměstí 100, tel. 568 620 493, fax: 568 620 338, e-mail: mks-namest@iol.cz, <http://www.namestnosl.cz>

Obora Kralice Celková délka ohrazení obory je 8 970 metrů. Dominantní stavbou je Lusthaus, stojící uprostřed obory. Tento klasicistní zámek dal postavit v první polovině 19. století majitel panství Jindřich Haugwitz. Obora je známá chovem daňků a v letních měsících je volně přístupná.

Rabštejn

Zřícenina hradu

V písemných pramenech je hrad poprvé připomínán při prodeji roku 1358, později byl v držení rytíře Hynka z Kunštátu, zvaného Suchý čert, který se spolu s Janem Sokolem z Lamberka proslavil řadou válečnických loupežných akcí. Po polovině 15. století byl pobořen a opuštěn.

Sedlecký hrad

Zřícenina hradu

Zbytky hradu se nalézají na ostrohu v meandru řeky Oslavy, 5 km jihovýchodně od Náměště nad Oslavou. Jeho původní název byl Nový hrad a byl založen pravděpodobně v rozmezí let 1375 – 1390. Jeho historie byla krátká, pravděpodobně byl zničen při velké akci moravských stavů, která byla namířena proti loupežnickým sídlům v Pojihlaví a Pooslaví ve čtyřicátých letech 15. století. Jediná dochovaná písemná zmínka o něm pochází z roku 1545, kdy byl již dávno pustý. Z hradu se dochovaly části zdva dvojpalácového jádra, hradeb parkánu a hluboký šíjový příkop.

Tasov

Zřícenina hradu Dub

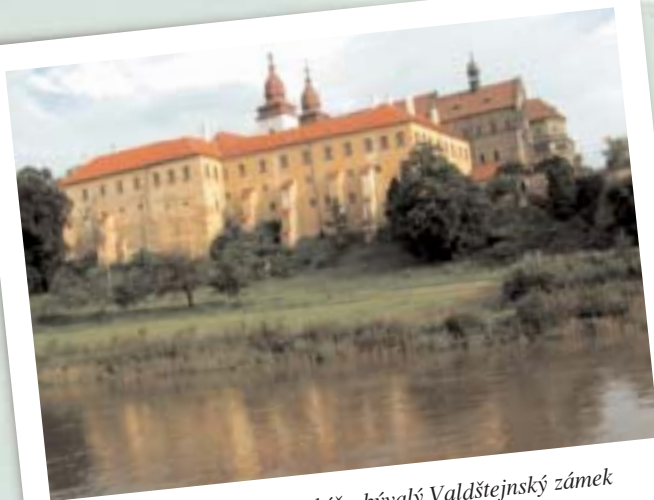
Na návrší východně od obce je v borovém porostu ukryta zajímavá zřícenina zdejšího hradu. Ve formě predikátu je hrad uváděn zřejmě už v roce 1233 jako Tasov a v roce 1292 jako Tassenberg. Už v roce 1550 byl však pustý. Zachovalo se z něj klenutí obytné věže (někdy mylně pokládané za vstupní věžovitou bránu), v terénu lze rozpoznat zbytky okružní hradby a příkop. Naskýtá se odtud krásný výhled do zalesněného údolí Oslavy.

Literární památník

Památník Jakuba Demla, zdejšího rodáka, v tzv. Demlově vile (č. p. 162) byl otevřen v srpnu 2002. Stavba, dokončená roku 1922, je dílem architekta Bohuslava Fuchse. Chlubí se vzácnou knihou pro návštěvníky, kterou vázal Stanislav Vodička, titulní list namaloval Jindřich Zezula a jsou v ní podepsány četné vzácné návštěvy (Radovan Lukavský, Miloš Jiránek, Jindřich Heger, Josef Suchý a řada dalších). Autorem pamětní desky, umístěné u vchodu do zahrady, je Miloš Vlček. V zahradě roste Březinova lípa, je tu nedokončená socha Jana Štursy, kameny z hradu Dub i křtitelnice ze zrušeného kostela.

Stálá expozice: Tasovský rodák Jakub Deml – přední český básník.

Prohlídka je možná po dohodě s Obecním úřadem, 675 79 Tasov, tel. č. 566 547 159.

Muzeum Vysočiny Třebíč - bývalý Valdštejnský zámek

Třebíč

Muzeum Vysočiny Třebíč

Historie muzea souvisí s konáním národopisné výstavy v Praze v roce 1895, pro kterou se také na Třebíčsku uskutečnilo shromažďování sbírkových předmětů. Muzeum sídlí

v prostorách bývalého Valdštejnského zámku, přestavěného v 16. století z původně benediktinského kláštera, založeného v roce 1101. Muzejní expozice dokumentují přírodní krásy

okolí města, historický vývoj osídlení a řemesel, vývoj dýmkářství a trebičské betlémářství. Stálé expozice jsou doplňovány v průběhu roku výstavami v prostorách bývalé zámecké konírny, sedlářny, kaple a Malé galerie. Kamenný sál s bohatou erbovní výzdobou je využíván k pořádání koncertů vážné hudby, přednášek a kulturních akcí.

Stálé expozice: Historie Třebíčka, Betlémářství, Etnografie, Dýmky a kuřácké potřeby, Moravské vltaviny, Minerály a horniny, Chráněná území Třebíčka

Kontakt: 674 01 Třebíč, Zámek 1, tel., fax: 568 840 518, e-mail: muzeum@zamek-trebic.cz, <http://www.zmm.cz>

Pravidelné akce:

květen

Veletř muzeí

říjen

Třebíčské kouření

(soutěž v pomalém kouření dýmky)

Kláštevní bazilika sv. Prokopa

Pozdně románská bazilika sv. Prokopa byla postavena při benediktinském klášteře kolem roku 1250. Je jednou z nejvýznamnějších architektonických památek svého druhu ve střední Evropě, spolu s dalšími trebičskými památkami je od července 2003 zapsána do seznamu světového kulturního

dědictví UNESCO. Návštěvníky zaujme rozlehlá sloupová trojlodní krypta, nástěnné malby v opatské kapli, kamenné kružby románských oken či vzácný vstupní portál.

Kontakt: 674 01 Třebíč, Fara římsko-katolické církve, Zámek 1, tel. 568 824 692

Městská věž

Mohutná věž kostela sv. Martina, vysoká 72 metrů, pochází z poloviny 13. století a je dominantou města. Její ochoz byl pro veřejnost zpřístupněn v roce 1997 a z výšky 35 metrů nabízí výhled na celé město. Rozměry věžních hodin (průměr ciferníku 5,5 m, výška číslic 60 cm) se podle dostupných informací řadí na první místo na evropském kontinentě.

Kontakt: Informační a turistické centrum, 674 01 Třebíč, Karlovo náměstí 53, tel. 568 847 070, e-mail: info@kviztrebic.cz, <http://www.kviztrebic.cz>.

Malovaný dům /Františkovský

Malovaný dům (Karlovo náměstí 53) dal postavit koncem 16. století benátský kupec Francesco Calligardi a zřídil v něm obchod s koloniálním zbožím. Výstavnému domu se podle majitele začalo říkat Františkovský. Sgrafitovou výzdobu však další majitelé dali zabít vápnem. Obnovena byla až roku 1903 – pod římsou je řada výjevů s lovcem a lvem, prostor mezi okny vyplňují biblické postavy, arkýř zdobí obrazy mužů v krojích 16. století a boční průčelí postavy s loveckou výzbrojí. Narušená statika domu byla důvodem k rozsáhlé rekonstrukci v osmdesátých letech minulého století. Zároveň byla obnovena nádherná vnitřní klenba, odvážné sloupoví, otevřená terasa s arkádami, atrium i řada místností. Dům je místem konání řady kulturních akcí, sídlí v něm Informační a turistické centrum.

Židovské město

Z urbanistického i historického hlediska je komplex židovského města se dvěma synagogami evropským unikátem. Proto bylo v červenci 2003 zapsáno do seznamu světového kultur-

ního dědictví UNESCO. Židovská čtvrť je volně přístupná. Pro nejširší veřejnost i odborníky je zde nainstalována naučná stezka v českém, anglickém a německém jazyce s řadou zajímavých informací o židovském městě a životě v něm.

Zadní synagoga

Synagoga je součástí jedinečně zachovaného židovského ghetta. Byla postavena na přelomu 16. a 17. století v renesančně-barokním slohu. Restaurovány jsou nástěnné malby s ornamentálními a rostlinnými motivy a hebrejské liturgické texty, pocházející z let 1706 – 1707. Po rekonstrukci byla synagoga slavnostně otevřena v roce 1997, slouží jako výstavní a koncertní síň a nachází se tu expozice o dějinách třebíčské židovské čtvrti a galerie obrazů Ladislava Nováka.

Stálé expozice: Tradice židovské čtvrti v Třebíči, Ladislav Novák
Kontakt: Informační a turistické centrum, pobočka Zadní synagoga, Subakova 1/44, 674 01 Třebíč,
 tel. 568 823 005, fax: 568 840 459,
 e-mail: infosynagoga@kviztrebic.cz, www.kviztrebic.cz

Přední synagoga

Přední synagoga, zvaná též „Stará škola“, byla postavena na místě dřívější dřevěné svatyně v letech 1639 – 1642 v barokním slohu. Byla často upravována a jedna z dobových zpráv dokonce říká, že v roce 1757 musela být o patro snížena, neboť budova tehdy převyšovala okolní domy a zdálky viditelné slavnostní osvětlení interiéru vadilo paní z Valdštejna při pohledu ze zámku. Po několika požárech a následných přestavbách dostala v letech 1856 – 1857 dnešní novogotickou podobu. Za druhé světové války byla využívána jako skladiště a velmi poničena. V roce 1952 byla prodána církvi československé husitské a adaptována pro bohoslužebné účely. Poslední rekonstrukce proběhla v letech 1994 – 1995. Jedná se o jednoduchou stavbu obdélníkového tvaru s valbovou střechou a gotizujícími okny s lomenými oblouky.

Židovský hřbitov

Hřbitov s téměř 3 tisíci kamennými náhrobky, z nichž nejstarší pochází z roku 1641, je důkazem staleté existence židovské komunity ve městě. Prohlídku s průvodcem je možno domluvit s panem Zdeňkem Maláškem, Hrádek 14, tel. 568 827 111.

Kontakt: Informační a turistické centrum, 674 01 Třebíč, Karlovo náměstí 53, tel. 568 847 070,
 e-mail: info@kviztrebic.cz, <http://www.kviztrebic.cz>.

Větrný mlýn

Dominantu jihozápadní části města Třebíče tvoří zděný větrný mlýn holandského typu, objevující se ve většině třebíčských betlémů. Několikapodlažní budova mlýna byla postavena v roce 1836. Věž o průměru 8 metrů má podobu komolého kužele zakončeného špičatou šindelovou střechou. Mlýn tehdy nesloužil ke mletí obilí, nýbrž tzv. třísla pro koželuhy. Mlýn drtil dubovou kůru až do druhé poloviny 19. století, kdy jej nahradil parní stroj. Mlýn není přístupný.

ŽDÁRSKO

AUERŠPERK

BUKOV

BYSTŘICE NAD PERNŠTEJNEM

DALEČÍN

HERÁLEC

JIMRAMOV

KOŠÍKOV

KRÁTKÁ

LOUČKY

MITROV

NÍŽKOV

NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ

OSTROV NAD OSLAVOU

PYŠOLEC

RYSOV

SKÁLY (ŠTARKOV)

SNĚŽNÉ

STUDNICE

SVRATKA

TEMPLŠTEJN

TŘI STUDNĚ

UBUŠÍNEK

VELKÁ BÍTEŠ

VELKÁ LOSENICE

VELKÉ MEZIŘÍČÍ

VESELÍČKO

VÍCKOV

ZUBŠTEJN

ŽDÁR NAD SÁZAVOU

Aueršperk

Zřícenina hradu

Pozůstatky středověkého hradu stojí na táhlém horském hřebenu obtékaném říčkou Bystřičkou. Založili ho pravděpodobně Pernštejnové, pod jejichž správou ve 13. století území patřilo. Na listině z roku 1325 je hrad zmíněn v predikátu Jimrama z Pernštejna, který používal také přídomku z Aueršperka. Hrad, podobně jako blízké městečko, se pravděpodobně původně jmenoval podle říčky. K přejmenování hradu došlo při prosazování rodové erbovní legendy (něm. Auer, Auerchs = zubr). Roku 1403 je však hrad uváděn již jako pustý. Přes pokročilý rozpad zdí je patrné původní rozložení hradu.

Bukov

Zřícenina hradu

Hrad, zvaný též Bukovec či častěji Lísek, vyrostl na homolovitém ostrohu zřejmě v polovině 13. století. V roce 1504, v době, kdy patřil Pernštejnům, je hrad již uváděn jako pustý. Na rozlehlé zřícenině je patrný příkop, hluboký až 7 metrů, od něhož vede lávka ke zbytku okrouhlé věže a pozůstatkům zdí obytných i hospodářských budov.

Bystřice nad Pernštejnem

Městské muzeum

Muzeum sídlí v budově bývalé radnice, postavené v polovině 19. století na místě dvou starších domů. Ve sklepeních jsou zachovány původní gotické klenby. Jeden z výstavních sálů je věnován akademickému malíři Aloisi Lukáškoví. Stálé expozice jsou v průběhu roku doplňovány výstavami.

Stálé expozice: Přírodopisné sbírky, Historie města, Etnografie, Zemědělství, Řemesla, Štěpánovská litina, Hornická expozice, Archeologická expozice, Keramika z muzejních sbírek

Kontakt: 593 01 Bystřice nad Pernštejnem, Masarykovo náměstí 1, tel. 566 552 180,

e-mail: muzeum.bystricenp@worldonline.cz

Dalečín

Zřícenina hradu

Mohutný hrad, německy nazývaný Tolenstein, se po husitských válkách stal sídlem loupežníků a proto byl v roce 1519 dobyt a vypleněn zemským hejtmánem Archlebem Vranovským z Boskovic. Vnější zeď kruhového hradního paláce působí monumentálním dojmem i dnes. Dvě řady malých střílnových okének směřují na strmý břeh řeky Svatky, která hrad obtéká ze tří stran.

Herálec

Valenův most

Českou a moravskou část obce spojuje kamenný most přes řeku Svatku z roku 1856 sklenutý ze tří oblouků, na němž je vyznačena zemská hranice.

Jimramov

Síň rodáků

Stálá expozice seznamující s historií obce a jejími nejvýznamnějšími osobnostmi (bratři Mrštíkové, Jan Karafiát, Karel Slaviček, M. J. Sychra, František Žemlička, Čeněk Dobiáš, Bohuslav Kozák) je umístěna v budově Horní školy u sv. Jana. V letní sezóně jsou ve výstavním sále pořádány autorské výstavy.

Stálé expozice: Vznik a vývoj Jimramova, Život a dílo Jana Karafiáta, Síň rodáků

Kontakt: Obecní úřad Jimramov, tel. 566 562 516,
e-mail: ou.jimramov@quick.cz, <http://www.e-vysocina.cz>
Návštěva možná po dohodě na tel. 605 958 294
nebo 777 971 410.

Košíkov

Zřícenina hradu

Hrad vznikl pravděpodobně ve 14. století, snad v souvislosti s dělením majetku pánů z Lomnice. V letech 1429 – 1430 ho vlastnil Mikuláš Člupek, jenž byl ve službách Viléma z Pernštejna. V roce 1482 je hrad uváděn již jako pustý. Z hradu poblíž obce Drahonín se zachovaly zbytky zdíva mohutné hranolové věže a také stopy hradeb a předhradí, obklopené příkopy.

Krátká

Významný soubor lidové architektury

V obci se uchoval jeden z nejhodnotnějších celků lidové architektury ve zdejší oblasti. Převládá typ malých horských usedlostí, nejpozoruhodnějšími staveními jsou rychta č. 12 a stavení č. 4 a č. 31. Jsou to roubené stavby s lomenicí ukončenou kabřincem.

Loučky

Zřícenina hradu

Hrad bergfritového typu založili koncem 13. století páni z Deblína, kteří od roku 1278 používali přídomek z Louček. Od poloviny 14. století náležel pánům z Kunštátu, zpustl pravděpodobně v husitských válkách. Zachovány jsou příkopy oddělující areál od okolí i příkop mezi hradem a předhradím. Na předhradí jsou patrné zbytky hradeb, v areálu vlastního hradu torzo válcové věže. Zbytky základové zdi východně od věže jsou pravděpodobně pozůstatkem paláce.

Mitrov

Zřícenina hradu

Hrad na kopci nad říčkou Bobrůvkou založil počátkem 14. století některý z potomků Demetera z Bukového a nazval ho Demitrov, zkráceně Mitrov. Od prvních držitelů odvozoval svůj původ rod Mitrovských. Za Pernštejnů byl v roce 1588 již opuštěn. V roce 1618 koupil hrad s většinou panství Jindřich Mitrovský z Nemyšle, vzápětí však všechno pozbyl konfiskací. Podle legendy se sem vrátil tajně a v bídě zemřít. Z hradu se zachovaly zbytky hradeb, příkopů, rozvaliny paláce a věže.

Nížkov

Kostnice

Kostnice s jehlancovou střechou byla vybudována před západním průčelím kostela sv. Mikuláše v roce 1709. O její výstavbu se přičinil děkan Heberlandt. Uvnitř jsou vyrovnané čtyři hranice (2 x 2 x 2,5 m) z lebek a kostí téměř osmi tisíc osob. Podle legendy hranice urovnal neznámý slepý mládenec po sedmileté válce v roce 1741, kdy v okolí řádily epidemie a vojáci v lazaretech umírali po stovkách.

Kontakty pro prohlídku kostnice jsou na informačních tabulích v obci.

Nové Město na Moravě

Horácké muzeum

Muzejní expozice jsou umístěny od počátku minulého století v budově bývalé renesanční radnice. Byla přestavěna v roce 1555 z odkoupeného měšťanského domu. Z původního objektu se zachovala renesanční vstupní síň s kamenným portálkem, poschodí s věžičkou bylo vystavěno po požáru roku 1723. V průčelí je vsazen kámen s vročením 1555 a zubří hlavou. Čelní fasáda je vyzdobena sgrafitem místního

rodáka Karla Němce z roku 1938. Stálé expozice jsou v průběhu roku doplňovány výstavami. Od května do září je ve sklepě přístupná mineralogická expozice Paměť kamene a na dvorku muzea tzv. Vířský mlýnek – soubor dřevěných figurek poháněný vodním kolem.

Stálé expozice: Čas generací – lidová kultura, Sklářství a železářství na Novoměstsku, Historie výroby lyží a lyžování na Novoměstsku, Školní třída z 30. let 20. století.

Kontakt: 592 31 Nové Město na Moravě,
Vratislavovo náměstí 114, tel. 566 650 216, fax: 566 618 961,
e-mail: horacke.muzeum@nmnm.cz,
<http://hm.nmnm.cz>.

Horácká galerie

Galerie, založená v roce 1964, sídlí od roku 1972 v budově zámku. Původně renesanční zámek byl postaven těsně po polovině 16. století pravděpodobně ještě za vlády Pernštejnů a stavebně upraven po roce 1588 Vilémem Dubským z Třebomyslic. V roce 1643 byl vyplněn Švédý, záhy však obnoven. Při velkém požáru města v roce 1723 vyhořel, barokní úpravou v polovině 18. století vznikla přístavbou nových budov nová čtyřkřídlá dispozice. Dnešní podoba zámku pochází z roku 1874, kdy byl upraven v novorenesančním slohu. Stálé expozice jsou doplňovány výstavami, nádvoří je místem konání koncertů a kulturních akcí.

Stálé expozice: Proměny krajiny a tvaru (obrazy a plastiky), Sklo, sklo, sklo (hutně tvarované škrdlavické sklo ze 60. a 70. let 20. století)

Kontakt: 592 31 Nové Město na Moravě,
Vratislavovo náměstí 1, tel. 566 654 211,
e-mail: horacka.galerie@nmnm.cz, <http://hg.nmnm.cz>

Ostrov nad Oslavou

Panská hospoda

Kolem roku 1723 nechal v obci žďárský klášter zbudovat zájezdní panskou hospodu (čp. 38). Ve stylu barokní gotiky ji navrhl architekt Jan Blažej Santini – Aichl na půdorysu ve tvaru W, což představuje iniciály žďárského opata Václava Vejmluvy. Vstupní trakt je třípodlažní, ostatní bloky jen přízemní s valbovými střechami. Symetricky na ně navazují nakoso postavená boční křídla na čtvercových půdorysech. Budova slouží stále jako restaurace.

Pyšolec

Zřícenina hradu

Rozsáhlý strážní hrad Pyšolec byl pravděpodobně založen na přelomu 13. a 14. století, poprvé je zmiňován roku 1350 a to již byl hrad poškozený. V roce 1359 dochází k obnově hradu, ale za česko-uherských válek v druhé polovině 15. století byl znovu poničen. Roku 1464 se o něm hovoří už jako o zbořeném. Zachovaly se zbytky věže, paláce a budovy nad parkánem se dvěma pilíři. V předhradí jsou patrné zbytky příkopů a valů.

Rysov

Zřícenina hradu

Hrad bergfritového typu vznikl pravděpodobně na počátku 14. století. Roku 1368 náležel vladykům z Drahan, od roku 1437 Pernštejnům. Zanikl pravděpodobně v druhé polovině 15. století. Z hradu je zachován příkop oddělující předhradí od vlastního hradu, zbytky hradeb, okrouhlé věže a základní zdi paláce.

Skály (Štarkov)

Zřícenina hradu

Pozůstatky hradu poblíž obce Jimramovské Paseky je součástí chráněné přírodní památky Štarkov, kterou tvoří rulové skalní útvary (664 m n.m.) a okolní balvanové sutě.

Sněžné

Galerie Sněžné

Galerii založili v roce 1997 malíři Jan Odvárka, Rudolf Němec a Pavel Mertlík. Pořádány jsou autorské výstavy, výstavy obrazů malířů z celé ČR, výstavy keramiky.

Kontakt: tel. 566 664 281, 728 224 093,
e-mail: bukackovaeva@unet.cz

Studnice

Venkovská architektura

V obci najdeme chalupy horáckého typu, roubené s lomenicí a žudry. V jednom ze statků, s letopočtem 1827 ve štítě, se odehrával děj Karníkova románu „Soumrak rodu Jamborova“.

Svratka

Svratecké muzeum

Při příležitosti oslav 125. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů ve Svratce byla otevřena prozatímní expozice muzea, která je umístěna v bývalé zasedací místnosti hasičské zbrojnice. Kromě jiných exponátů je ke zhlédnutí ševcovská dílna, kupecký krám, kloboučnická dílna.

Kontakt: 592 02 Svratka, U zbrojnice 347, <http://www.svratka.cz>
Informace: Infocentrum Svratka, tel. 566 662 594, 777 083 487,
e-mail: ic@svratka.cz

Provozovatel: Občanské sdružení Svratecká jízba

Templštejn

Zřícenina hradu

Zříceninu hradu je možno nalézt severozápadně od obce Černá, v lese, nad bývalým Eliášovým mlýnem. Vybudován byl pravděpodobně jako strážní hrádek nad údolím řeky Oslavy, kterým vedla obchodní cesta, nazývaná Žďársko-libická. Zachovalo se torzo hranolové věže zřejmě z přelomu 13. a 14. století a zbytky základů obytné budovy.

Tři Studně

Památník Vítězslavy Kaprálové a Bohuslava Martinů

Dokumentace ze života Bohuslava Martinů.

Kontakt: 592 04 Fryšava, Tři Studně, Hotel U Laubů,
tel. 566 619 225

Ubušínek

Lidová architektura

Starobylé stavby usedlostí (Juřikova, Gregorova, Kryštofova) v obci východně od Jimramova svědčí o krásné lidové architektuře našich předků a jsou vyhlášeny venkovskou památkovou zónou. Najdeme zde stavby ze dřeva, kamene i z nepálených cihel. Kopec se zajímavým jménem Hromobitek s výškou 705 m n.m. nabízí kouzelné pohledy do údolí řeky Svratky.

Velká Bíteš

Městské muzeum

Muzeum se nachází v zadním traktu historického domu, vystavěného na sklonku 16. století žerotínskou vrchností pro farní a školní účely Jednoty bratrské. Regionální vlastivědná expozice je každým rokem zčásti obměňována.

Stálá expozice: Mineralogické a geologické zajímavosti Velkobítešska

Kontakt: 595 01 Velká Bíteš, Masarykovo náměstí 5,
tel., fax: 566 532 383,
e-mail: muzeum@velkabites.cz, <http://www.vbites.cz>

Opevněný kostel

Dominantou města je kostel sv. Jana Křtitele v severní vyvýšené části města. Části obvodových zdí původního románského kostela byly začleněny do gotické přestavby na sklonku 15. století. Ze stejného období pochází mohutné opevnění kolem kostela, zesílené dvoupatrovou vstupní věží a pěti baštami se střelnými. Celý komplex kostelní tvrze je ojedinělou stavební památkou. Unikátním inventářem jsou čtyři původní zvony.

Svatá hora

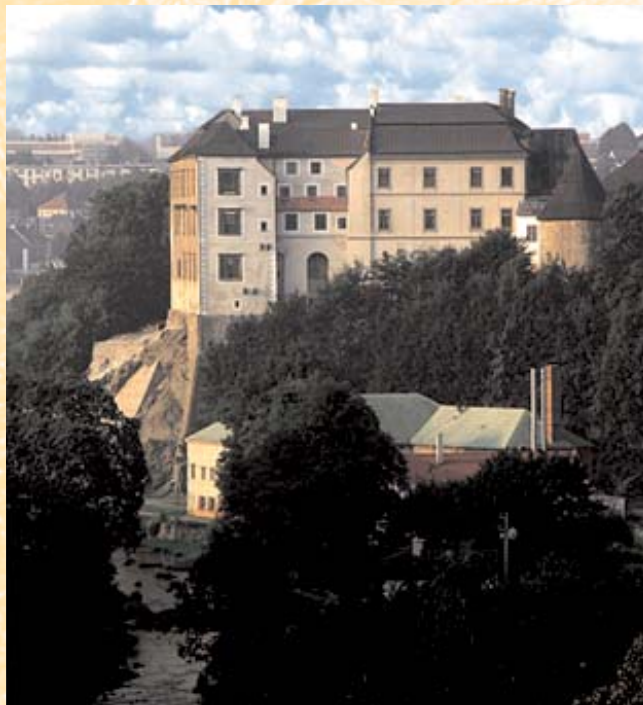
Vrchol s malým pomníčkem a plastikou se nachází 8 km severně od Velké Bíteše. Podle legendy zde byla jako dítě zachráněna sv. Zdislava z nedalekého hradu Křižanova. Z vrcholu se nabízí překrásný výhled na rozlehlé panorama východního okraje Českomoravské vrchoviny.

Velká Losenice

Kostnice

Památkově chráněná kostnice byla postavena v roce 1746 knížetem Karlem Maxmiliánem z Dietrichštejnu. Ve dvou sloupech jsou tu složeny kosti tří set vojáků pluku hraběte Kolowrata, zraněných v bitvě u Střegova ve Slezsku a sem převezenných. Tuto skutečnost připomínají i tři válcová Boží muka. Prohlídka je možná po předchozí dohodě s panem farářem Danielem Kolářem na tel. 566 666 121.

Velké Meziříčí

Zámek – Muzeum Velké Meziříčí

Původně gotický hrad, přestavěný na renesanční zámek, byl barokně rozšířen a pseudogoticky upraven. Z jednotlivých stavebních slohů zůstala zachována goticko-renesanční lodžie a renesanční vstupní brána. Zámecké interiéry jsou zdobené štukem a malbami a vybaveny dobovým mobiliářem. Muzeum sídlí na zámku od roku 1948. Jedna z expozic je věnována historii pozemních komunikací – stavby silnic a mostů jsou představeny modely, fotografiemi a výkresovou dokumentací. Zachováno zůstalo rovněž zaměření regionální. V zámeckém parku je umístěn dřevěný krytý most, přenesený sem od pily z Krásnévsi, zrekonstruovaný roku 1986.

Stálé expozice: Stálá výstava sochaře Jiřího Marka, Modely mostů, Historie výstavby dálnice, Císařské manévry, Naši ptáci, Krása lastur, Z moří a oceánů, Kubismus, Zámecké salóny, Via est vita – silnice je život, Od albitu k žule, Letec Jan Čermák
Kontakt: 594 01 Velké Meziříčí, Zámek 1, tel. 566 522 206,
tel. 566 522 773, e-mail: muzeumvm@muzeumvm.cz,
<http://www.muzeumvm.cz>

Pravidelné akce:

červenec **Císařské manévry**
září **Zámecký den** (netradiční prohlídka s historickými postavami z historie zámku)
listopad **Setkání historických vozidel**

Galerie Synagoga

Galerie je umístěna v bývalé tzv. staré synagoze, postavené před polovinou 16. století v goticko-renesančním slohu. Židovská obec se rychle rozvíjela zejména po třicetileté válce, památkou na židovské osídlení je také židovský hřbitov s barokními náhrobkami. Synagoga se zachovalým portálem dnes slouží jako výstavní prostor muzea.

Stálá expozice: Magen David – historie Židů ve Velkém Meziříčí

Kontakt: 594 01 Velké Meziříčí, Novosady 1146, tel. 566 524 621

Vyhlídková věž kostela sv. Mikuláše

Kostel sv. Mikuláše je dominantou náměstí. Postaven byl v polovině 13. století, mnohokrát byl rozšiřován, ve druhé polovině 18. století barokně upraven. Hranolová věž, vysoká 64 metrů, byla postavena v polovině 15. století. Jsou v ní zavěšeny čtyři zvony, odlité v roce 1969 v Martinicích. Hodiny na věži jsou největšími osvětlenými hodinami v České republice. Výhled na město z ochozu ve výšce 40 m je možný po dohodě s farním úřadem, tel. 566 522 101.

Moráňský hřbitov

Hřbitov s hroby významných osobností (Vladimír Čech, Titus Krška) se nachází ve čtvrti Moráň, mezi židovskou čtvrtí za řekou a židovským hřbitovem.

Galerie Jupiter Club

Ve výstavních sálech jsou prezentována výtvarná díla umělců Horácka.

Kontakt: 594 01 Velké Meziříčí, Náměstí 17, tel. 566 523 243

Veselíčko

Orchestrion

V hostinci je možné slyšet pozoruhodný orchestrion. Byl zhotoven pravděpodobně ve Vídni před rokem 1900. Má pět vyměnitelných válců a na každém je osm melodií. Majitelka hostince ho na požádání pouští hostům. Orchestrion byl zakoupen kolem roku 1921 ve Vojnově Městci.

Kontakt: Hostinec Veselíčko, tel. 566 622 956, 608 630 613

Víckov

Zřícenina hradu

Hrad byl postaven v první polovině 14. století pány z Víckova. Od roku 1375 náležel oravským markrabatům, před husitskými válkami jej získal stoupenec husitství Hašek z Valdštejna. Hrad byl pravděpodobně poškozen Zikmundovým vojskem již roku 1425 a později opraven. Definitivně zanikl koncem 15. století. Zachoval se příkop a val, zbytky hradby se dvěma hranolovými baštami, sklep a část zdíva přizemí hradního paláce.

Zubštejn

Zřícenina hradu

Počátky hradu, zvaného též Kámen, spadají pravděpodobně již do 11. století. Byl vybudován na skalnatém hřebenu na pravém břehu řeky Svratky nedaleko obce Pivonice, aby chránil obchodní cestu vedoucí z Brna na Poličku. Ve 13. století byl goticky přestavěn, ale poměrně brzy poté byl opuštěn a začal chátrat. Trosky, které z hradu zbyly, však stále působí monumentálně.

Žďár nad Sázavou

Regionální muzeum

Muzeum sídlí v historické budově vzniklé přestavbami středověké tvrze z počátku 14. století.

Pořádány jsou krátkodobé výstavy.

Kontakt: 591 01 Žďár nad Sázavou, Tvrz 8, tel. 566 625 645, e-mail: zdenek.malek@zdarns.cz

Výstavní sál Staré radnice

Renesanční stavba z počátku 17. století s klasicistní fasádou, na které je vyobrazen znak města, je využívána jako obřadní síň městského úřadu a jako výstavní a koncertní prostor.

Kontakt: 591 01 Žďár nad Sázavou, náměstí Republiky 24, tel. 566 624 312

Žďár nad Sázavou - Stará radnice

Zámek

Cisterciácký klášter založený roku 1252 znojemským purkrabím Bočkem z Obřan, zrušený v roce 1613, byl v 18. století obnoven podle návrhů architekta Santiniho a po požáru 1784 byl upraven na rozsáhlý zámecký areál. V jádru gotická je bývalá opatská budova a část konventu, hospodářské budovy prvního nádvoří jsou barokní. V budově konventu jsou umístěny stálé expozice věnované baroknímu umění Žďárska

a historickým klavírům. V prelatuře přestavěné architektem Santinim dnes sídlí Muzeum knihy. V hlavním sále je na celé stropní ploše rozměrná freska od K. F. Töppera. Původně gotický klášterní kostel Nanebevzetí Panny

Marie z druhé poloviny 13. století, Santinim přestavěný v duchu barokní gotiky, má bohatou výzdobu interiéru. Také deseti-boká studniční kaple byla upravena Santinim. Již ve 14. století ukrývala 35 metrů hlubokou studnu.

Zámek je dnes v majetku Dr. Radslava Kinského.

Součástí historického areálu je poutní kostel sv. Jana Nepomuckého. Turistické služby v celém areálu zajišťuje Informační a turistické centrum zámek Žďár nad Sázavou (viz dále).

Stálé expozice: Žďárské baroko, 300 let klavíru

Pravidelné akce:

srpen

Horácký džbánec

(setkání folkových hudebních skupin)

Kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého byl vystavěn podle návrhů významného pražského architekta vrcholného baroka Jana Blažeje Santiniho – Aichla. Stavbou ho pověřil opat žďárského kláštera Václav Vejmluva, nadšený ctitel sv. Jana Nepomuckého, který se k jeho stavbě rozhodl hned poté, co byl v dubnu 1719 v rámci beatifikačního procesu nalezen ve světcově hrobě ve Svatovítské katedrále v Praze jeho údajný neporušený jazyk. Stavba kostela byla zahájena v srpnu téhož roku a jako místo stavby bylo vybráno návrší nad konventním rybníkem, jihovýchodně od kláštera. Kostel byl vysvěcen v září 1722 a je považován za vrchol Santiniho tvorby. Pro originalitu české barokní gotiky a mistrovskou kompozici areálu se symbolikou svatojánské pěticípé hvězdy byl kostel v roce 1994 zapsán do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Uvnitř kostela znázorňuje symboliku magického

čísla pět především pět oltářů a pět chodeb, na hlavním oltáři pět hvězd a pět andělů. Nádvoří poutního místa vymezují ambity s pěticemi bran a kaplí. Brány umístěné uprostřed jednotlivých ramen mají kupolové střechy a doplněny jsou sochami.

Kontakt: Informační a turistické centrum zámek Žďár nad Sázavou, tel. 566 629 152, 602 565 309, e-mail: itc@zamekzdar.cz, <http://www.zamekzdar.cz>

Muzeum knihy

(stálá expozice Národního muzea v Praze)

Muzejní sbírky zachycují vývoj evropské knižní kultury a knihtisku, k nejcenějším exponátům patří mj. faksimile Jenského kodexu z počátku 15. století.

Kontakt: 591 02 Žďár nad Sázavou, tel. 566 625 370, e-mail: alenajakubcova@seznam.cz

Kamenný most

Silnice z centra města k areálu zámku vede přes barokní most se třemi oblouky, který překlenuje řeku Sázavu. Byl postaven kolem roku 1760 a zdobí ho osm soch světců. Na jedné straně mostu jsou sochy sv. Benedikta, sv. Mikuláše, sv. Jana a sv. Cyrila, na straně druhé pak sv. Bernarda, sv. Vojtěcha, sv. Pavla a sv. Metoděje. Autor plastik není znám.

Vysočina - Dědictví minulosti

Kraj Vysočina

Žižkova 57

587 33 Jihlava

e-mail: posta@kr-vysocina.cz

www.region-vysocina.cz

2005

Fotografie:

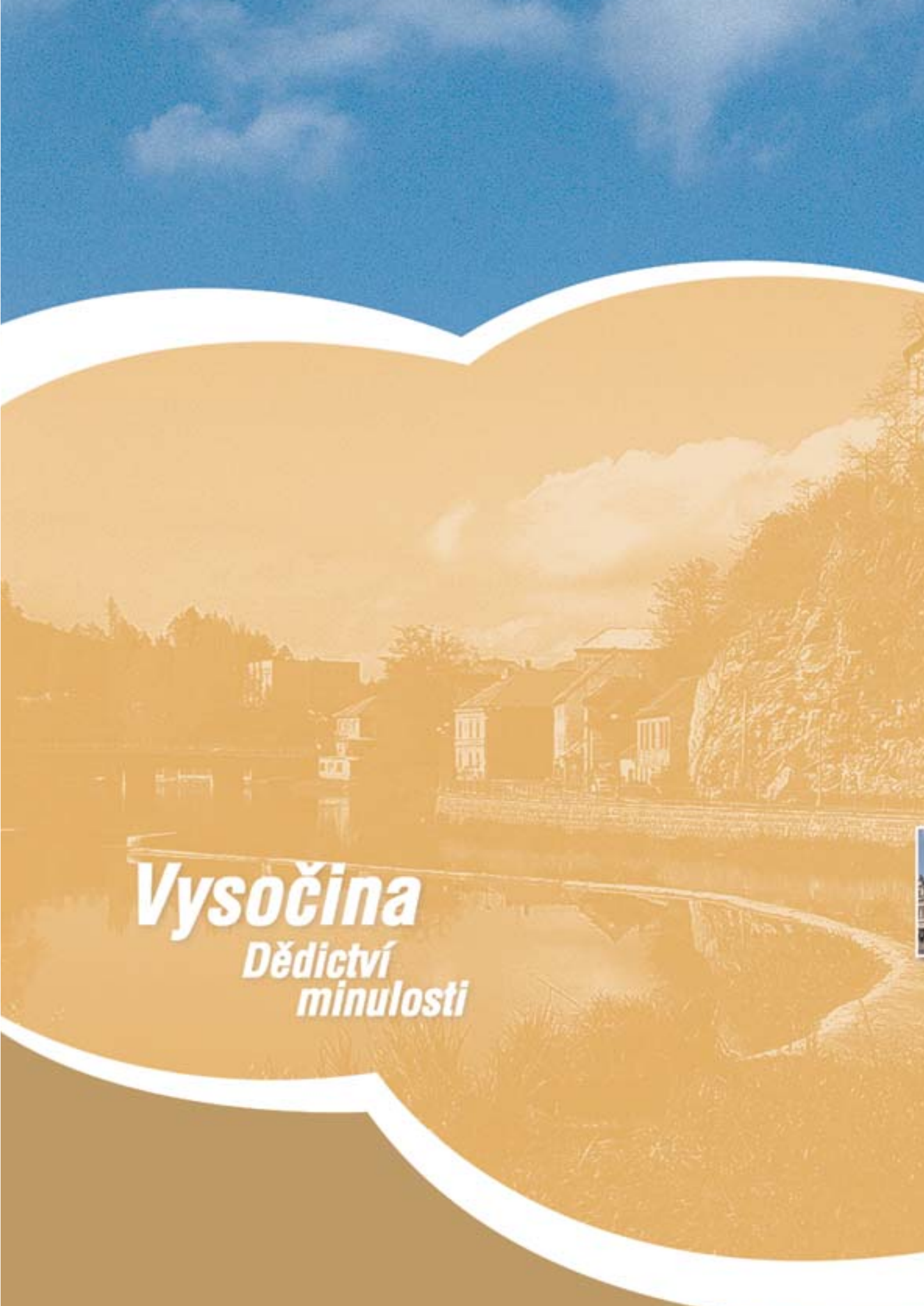
*Daniel Balogh, Jaroslav Horák, Martin Hurin, Jitka Matyášovská,
Martin Stecker, Jan Sucharda*

archivy měst a obcí - Herálec, Jihlava, Luka nad Jihlavou, Třebíč, Věžnice

*archivy - Hoffmannův dům Brtnice, Občanské sdružení Georgii Agricola Jihlava,
Dům Gustava Mahlera Jihlava, Agentura Dobrý den Pelhřimov,
Muzeum Vysočiny - pobočka Polná, KVIZ Třebíč, zámek Žirovnice*

Design: BigPoint, Jihlava, www.bigpoint.ji.cz

Tisk: JIPRINT, Jihlava, www.jiprint.cz

Vysočina

***Dědictví
minulosti***